

Regiostudies

**Faculteit der Letteren,
Radboud Universiteit Nijmegen**

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0318

© 2013 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur en de masteropleidingen Oudheidstudies en Noord-Amerika Studies van de Radboud Universiteit Nijmegen.....	5
Administratieve gegevens van de opleidingen	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	6
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	6
Samenstelling van de commissie.....	6
Werkwijze van de commissie.....	7
Bijzonderheden van het bezoek aan de Radboud Universiteit.....	9
Samenvattend oordeel van de commissie.....	10
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	17
Bijlagen.....	43
Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie.....	45
Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader.....	49
Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties	57
Bijlage 4: Overzicht van de programma's.....	61
Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen.....	65
Bijlage 6: Bezoekprogramma.....	71
Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten.....	75
Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	77

Dit rapport is vastgesteld op 18 juli 2013.

Rapport over de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur en de masteropleidingen Oudheidstudies en Noord-Amerika Studies van de Radboud Universiteit Nijmegen

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleidingen

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Griekse en Latijnse taal en cultuur
CROHO-nummer:	56003
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie:	Nijmegen
Variant(en):	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	31 december 2014

Masteropleiding Oudheidstudies

Naam van de opleiding:	Oudheidstudies
CROHO-nummer:	60821
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	- Griekse en Latijnse taal- en letterkunde - Klassieke cultuur
Locatie:	Nijmegen
Variant(en):	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	31 december 2014

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

Naam van de opleiding:	Noord-Amerika Studies
CROHO-nummer:	60845
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	- Literature and Cultures of North America in International Perspective - Transnational America: Politics, Culture and Society
Locatie:	Nijmegen
Variant(en):	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	31 december 2014

Het bezoek van de visitatiecommissie Regiostudies aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit Nijmegen vond plaats op 23 en 24 april 2013.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling:	Radboud Universiteit Nijmegen
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleidingen zijn opgenomen in Bijlage 5.

Samenstelling van de commissie

De beoordeling van de opleidingen Regiostudies van de Universiteit van Amsterdam valt binnen de clusterbeoordeling Regiostudies, waarvoor in 2012 in totaal 39 opleidingen werden beoordeeld. De commissie voor de clusterbeoordeling Regiostudies is samengesteld uit totaal twaalf commissieleden:

- Prof. dr. A. Wouters (voorzitter), emeritus hoogleraar Griekse Taal- en Letterkunde, Katholieke Universiteit Leuven;
- Prof. dr. K. Pollmann, professor of Classics, University of St Andrews en Stellenbosch University;
- Prof. dr. G. Buelens, professor of English, Universiteit Gent;
- Prof. dr. D. Kruijt, professor Emeritus of Development Studies, Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. E. Hollender, professor of Jewish Studies at the Goethe-University Frankfurt/Main, Germany;
- Prof. dr. J. Gvozdanovic, professor Slavic Linguistics aan Heidelberg University;
- Prof. dr. J. Nawas, professor Arabic and Islamic Studies aan de Katholieke Universiteit Leuven;
- Prof. dr. G. De Boel, hoogleraar Griekse en Vergelijkende Taalkunde en Nieuwgrieks, Universiteit Gent;
- Prof. dr. N. Worden, professor of History and Head of Department of Historical Studies, University of Cape Town;
- Prof. dr. Behr, professor and Chair Traditional China, East Asia Seminar, Faculty of Philosophy, Universität Zürich;
- D. Meijer, bachelorstudent American Studies, Rijksuniversiteit Groningen;
- T. Lysen BA, student researchmaster Classics, Universiteit van Amsterdam.

De Curricula Vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Voor ieder bezoek werd op basis van eventuele belangenconflicten, expertise en beschikbaarheid een (sub)commissie samengesteld, bestaande uit minimaal vijf commissieleden. Om de consistentie binnen het cluster te waarborgen heeft de voorzitter van

de commissie, prof. dr. A. Wouters, alle bezoeken bijgewoond. Ook prof. dr. K. Pollmann was aanwezig bij alle bezoeken.

Coördinator van de clustervisitatie Regiostudies was drs. M.M. Frederik, medewerker van QANU. Tijdens de bezoeken aan de VU Amsterdam was dr. W. van Gastel als projectleider aanwezig. Projectleider drs. L. van der Grijspaarde was aanwezig tijdens de bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam, Radboud Universiteit Nijmegen, Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit Utrecht. Projectleider M. Jansen was aanwezig tijdens het bezoek aan de Universiteit van Amsterdam. Projectleider dr. F. Meijer was aanwezig bij de bezoeken aan de Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit Leiden. Projectleider J. Krooneman MSc was aanwezig tijdens het bezoek aan de Universiteit Leiden. Projectleider M. Amsing MSc was aanwezig tijdens het bezoek aan de Universiteit Leiden. Projectleider N. Vestering MSc was aanwezig tijdens het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Ook de projectleiders speelden een belangrijke rol in het bewaken van de consistentie. De coördinator was aanwezig bij de eindvergadering van de bezoeken, enerzijds om de bevindingen van de voorgaande bezoeken in te brengen, en anderzijds om de commissie te attenderen op haar wijze van oordelen. Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de projectleiders om de beoordelingen op elkaar af te stemmen. De betrokken projectleiders waren steeds op de hoogte van alle bevindingen.

Werkwijze van de commissie

Voorbereiding

Op 5 november 2012 hield de commissie haar formele startvergadering. Tijdens de startvergadering werd de commissie geïnstrueerd, werd de taakstelling en werkwijze van de commissie besproken en werd het Domeinspecifieke Referentiekader Regiostudies besproken. Dit domeinspecifieke referentiekader is opgenomen in Bijlage 2 van dit rapport.

Bij ontvangst van de zelfstudies van een universiteit werden deze door de secretaris gecontroleerd op kwaliteit en compleetheid van informatie. Nadat de zelfstudies in orde waren bevonden, zijn deze doorgestuurd aan de commissieleden die deelnamen aan het betreffende bezoek. De commissieleden lazen de zelfstudies en formuleerden vragen die aan de secretaris werden toegestuurd. De secretaris compileerde de vragen tot een samengesteld document. Eventuele additionele vragen van de commissieleden werden aan de opleidingen toegestuurd met het verzoek om een reactie.

Naast de zelfstudies lazen de commissieleden in eerste instantie tien scripties per opleiding. Aangezien de commissie enkele scripties van de bacheloropleiding Griekse en Latijnse Taal en Cultuur en de masteropleiding Noord-Amerika Studies met een onvoldoende beoordeelde, is de steekproef bij deze opleidingen uitgebreid tot 25 scripties. De eindwerken met een onvoldoende van de commissie zijn tijdens de visitatie inhoudelijk besproken met de beoordelaars/examinatoren.

Bezoek

Een overzicht van het bezoekprogramma is opgenomen als Bijlage 6 bij dit rapport. Tijdens de voorbereidende vergadering op maandagmiddag 22 april 2013 werd de visitatie concreet voorbereid. Tijdens het bezoek zelf is gesproken met een (representatieve) vertegenwoordiging van het faculteitsbestuur, het opleidingsbestuur, studenten, docenten, alumni, de

opleidingscommissie en de examencommissies van de opleidingen. Daarnaast werd per opleiding gesproken met student- en docentvertegenwoordigers.

Op verzoek van de commissie heeft de opleiding gesprekspartners geselecteerd binnen de door de commissie aangegeven kaders. De commissie heeft met studenten uit alle studiejaren gesproken en met docenten en begeleiders van de drie opleidingen. Voorafgaand aan het bezoek heeft de commissie een overzicht ontvangen van de gesprekspartners en ingestemd met de door de opleiding gemaakte selectie.

Tijdens het bezoek bestudeerde de commissie het ter inzage gevraagde materiaal en gaf zij gelegenheid tot een spreekuur ten behoeve van studenten en docenten. Dit spreekuur is komen te vervallen aangezien zich voorafgaand aan het bezoek niemand had aangemeld.

De commissie heeft een deel van het bezoek gebruikt voor de voorbereiding op de mondelinge rapportage en een discussie over de beoordeling van de opleidingen. Aan het einde van het bezoek heeft de voorzitter in een mondelinge rapportage de eerste bevindingen van de commissie gepresenteerd. Daarbij ging het een aantal algemene waarnemingen en een aantal eerste indrukken per opleiding.

Rapportage

De secretaris heeft op basis van de bevindingen van de commissie een conceptrapport opgesteld. Het conceptrapport is voorgelegd aan de commissieleden die bij het bezoek aanwezig waren. Na vaststelling van het conceptrapport is dit aan de betrokken faculteit voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. De opmerkingen van de opleidingen zijn met de voorzitter en waar nodig met de overige commissieleden besproken. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (versie van november 2011) heeft de commissie de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een (inter)nationaal voorbeeld.

Bijzonderheden van het bezoek aan de Radboud Universiteit

Het bezoek aan de Radboud Universiteit vond plaats van 22 tot en met 24 april 2013 in Nijmegen. Het programma van het bezoek is te vinden in Bijlage 6 van dit rapport. Van het spreekuur is geen gebruik gemaakt. De commissie die de opleidingen Regiostudies van de Radboud Universiteit beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. A. Wouters (voorzitter), emeritus hoogleraar Griekse Taal- en Letterkunde, KU Leuven;
- Prof. dr. K. Pollmann, professor of Classics at University of Kent (Canterbury) en buitengewoon hoogleraar Aarhus University en Stellenbosch University;
- Prof. dr. G. Buelens, professor of English, Universiteit Gent;
- T. Lysen BA, studente Researchmaster Classics, Universiteit van Amsterdam.

De commissie werd ondersteund door drs. L. van der Grijspaarde, die optrad als secretaris.

De curricula vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Het College van Bestuur van de Radboud Universiteit en de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hebben ingestemd met de samenstelling van de commissie voor de beoordeling van de genoemde opleidingen.

Om het gerealiseerde eindniveau van opleidingen te bepalen hebben de coördinator en voorzitter van de visitatiecommissie van iedere opleiding scripties geselecteerd. De scripties werden aselekt gekozen uit een lijst van afgestudeerden van de laatste twee voltooide studie jaren. Hierbij is rekening gehouden met een spreiding in cijfers en varianten (zie Bijlage 7).

Samenvattend oordeel van de commissie

Bacheloropleiding Grieks en Latijnse taal en cultuur

Standaard 1

De instellingen die deelnemen aan de clustervisitatie Regiostudies hebben gezamenlijk een domeinspecifiek referentiekader opgesteld. Dit kader is bedoeld voor de bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland die in het kader van de landelijke onderwijsvisitatie in de Geesteswetenschappen worden beoordeeld. Gezien de diversiteit van opleidingen is het kader breed en niet prescriptief opgesteld. De in het kader geformuleerde doelstellingen en eindkwalificaties zijn gerelateerd aan de meest prominente aspecten die in meer of mindere mate in de opleidingen aan de orde komen. Deze aspecten zijn Taalvaardigheid, Taalkunde, Letterkunde, Cultuurkunde, Geschiedenis, Wetenschapsbeoefening en bijbehorende onderzoeksvaardigheden en Algemene wetenschappelijke vorming. De commissie heeft vastgesteld dat het kader breed is met een weinig richtinggevend karakter. Zij heeft hier begrip voor aangezien het is bedoeld voor uiteenlopende opleidingen. De commissie veronderstelt hierbij dat de opleidingen zelf het kader nader specificeren naar de eigen doelstellingen.

De bacheloropleiding heeft tot doel de studenten basiskennis te verschaffen over de volle breedte van de klassieke studiën, namelijk van het terrein van de Griekse en Latijnse taal- en letterkunde, van de cultuur van de Grieken en Romeinen, en van hun doorwerking. Daarnaast is de opleiding erop gericht de studenten vaardigheden op algemeen academisch niveau te laten verwerven, zoals het kritisch beoordelen van vakliteratuur, het gebruik van ICT voor wetenschappelijke doeleinden en een goede mondelinge en schriftelijke taalbeheersing. Tot slot beoogt de bacheloropleiding aan de studenten een hoeveelheid basiskennis te verschaffen die nodig is om de culturele tradities in de West-Europese beschaving nader te bestuderen, met name op het terrein van de literatuur, de kunst, de geschiedenis en de filosofie. De commissie constateert dat de opleiding een sterke binding heeft met het archeologische onderzoek in de regio, onder andere naar het Romeinse verleden. De opleiding valt daarnaast op door de gelijke verdeling van de vakonderdelen: een derde Grieks, een derde Latijn en een derde cultuurvakken. Dit zogenaamde ‘driestromenland’ is volgens de commissie typerend voor de opleiding en wordt als positief benoemd door de studenten en alumni waar de commissie mee heeft gesproken.

De opleiding heeft de doelstellingen vertaald in zeven specifieke, maar ook meer algemeen geesteswetenschappelijke eindtermen. De commissie heeft geconcludeerd dat de eindtermen voldoende duidelijk maken welke kwalificaties van studenten aan het einde van de studie worden verwacht. Naar het oordeel van de commissie passen deze eindtermen binnen het domeinspecifiek referentiekader en zijn deze van bachelorniveau.

Standaard 2

In de propedeuse van de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur is in gelijke mate aandacht voor cultuurvakken, Latijn en Grieks. De vakken Klassieke Archeologie, Oude Geschiedenis en Klassieke Filologie bieden een overzicht dat in latere jaren wordt uitgediept. Bij de talen ligt de nadruk op taalverwerving. Voor studenten die slechts in één van beide talen eindexamen hebben gedaan, is er een aangepast programma, dat in ieder geval bestaat uit extra grammaticaonderwijs en verder wordt ingevuld naar behoefte. In het tweede en derde jaar worden de basiskennis en -vaardigheden die de studenten in de propedeuse hebben opgedaan, verbreed en verdiept. De verdieping wordt vooral vormgegeven in de

major en in de door de opleiding aangeboden minoren; de verbreding vindt voornamelijk plaats in andere minoren.

De commissie constateert dat het programma een duidelijke opbouw kent. De onderdelen van het programma zijn zodanig op elkaar afgestemd dat op een brede inleiding in zowel de beide talen als de cultuurvakken een verdieping volgt die de student voldoende kennis en inzicht verschaft om door te stromen naar de masteropleiding Oudheidstudies. De commissie heeft waardering voor de multidisciplinaire structuur van het programma. In het interdisciplinair werkcollege in het derde jaar worden de disciplines toereikend bij elkaar gebracht. De commissie heeft enkele aanmerkingen op de inrichting van het curriculum. In het programma wordt te weinig aandacht besteed aan schrijfvaardigheden. De commissie stelt daarnaast vast dat een blijvende aandacht voor taalbeheersing in de hogere jaren nodig is.

Er zijn weinig hoorcolleges, veruit de meerderheid van de colleges vindt plaats in werkgroepen. De commissie heeft waardering voor de diversiteit aan studentactiverende werkvormen in de werkgroepen. De commissie adviseert de opleiding wel om scherp in de gaten te houden of de gekozen werkvormen in alle gevallen motiverend en activerend werken.

De commissie stelt vast dat de opleiding beschikt over een passend, goed gekwalificeerd docentenkorps. Het aantal beschikbare docenten is voldoende en expertise op de gangbare vakgebieden is aanwezig.

Het rendement van de opleiding is aan de lage kant. De commissie heeft geconstateerd dat de opleiding de noodzakelijke maatregelen treft om de rendementen te verbeteren.

Standaard 3

Verschillende toetsvormen worden gebruikt. De meeste cursussen worden afgesloten met een schriftelijke kennistoets, vaak in combinatie met tussentijdse toetsing in de vorm van presentaties en schriftelijke opdrachten en/of een paper aan het einde van de collegereeks. De toetsen zijn volgens de commissie van voldoende niveau. De toetsmethoden zijn adequaat en zijn gevarieerd. Het aantal papers is echter aan de beperkte kant, constateert de commissie. Dit wordt bevestigd door studenten en alumni, die dit als verbeterpunt aanmerkten. De commissie adviseert om het aantal toetsen waarin studenten hun schrijfvaardigheid moeten tonen, te vergroten. Dit sluit aan bij het advies van de commissie om in het onderwijsprogramma meer aandacht aan schrijfvaardigheid te gaan besteden. Verder constateert de commissie dat de hoeveelheid feedback op gemaakt werk niet het gewenste effect sorteert en dat de beoordelingscriteria voor werkstukken niet altijd voldoende helder zijn voor studenten.

Op basis van bestudeerde scripties stelt commissie vast dat het eindniveau van de studenten voldoende is. De commissie concludeert dat de opleiding bij haar beoordeling van scripties veel belang hecht aan de originaliteit van de behandelde onderzoeksvraag en aan een eigen mening van de student over de aangesneden thematiek. Het valt de commissie op dat bij een aantal scripties niet aan formele voorwaarden wordt voldaan, zoals bijvoorbeeld een precieze bronvermelding. Volgens de commissie zouden scripties die niet voldoen aan deze basiseisen, niet mogen passeren. Daarnaast stelt de commissie vast dat de ambitie van de opleiding om een interdisciplinair programma aan te bieden, niet goed zichtbaar wordt in de overwegend monodisciplinaire scripties.

Masteropleiding Oudheidstudies

Standaard 1

De instellingen die deelnemen aan de clustervisitatie Regiostudies hebben gezamenlijk een domeinspecifiek referentiekader opgesteld. Dit kader is bedoeld voor de bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland die in het kader van de landelijke onderwijsvisitatie in de Geesteswetenschappen worden beoordeeld. Gezien de diversiteit van opleidingen is het kader breed en niet prescriptief opgesteld. De in het kader geformuleerde doelstellingen en eindkwalificaties zijn gerelateerd aan de meest prominente aspecten die in meer of mindere mate in de opleidingen aan de orde komen. Deze aspecten zijn Taalvaardigheid, Taalkunde, Letterkunde, Cultuurkunde, Geschiedenis, Wetenschapsbeoefening en bijbehorende onderzoeksvaardigheden en Algemene wetenschappelijke vorming. De commissie heeft vastgesteld dat het kader breed is met een weinig richtinggevend karakter. Zij heeft hier begrip voor aangezien het is bedoeld voor uiteenlopende opleidingen. De commissie veronderstelt hierbij dat de opleidingen zelf het kader nader specificeren naar de eigen doelstellingen.

De masteropleiding Oudheidstudies is gestart in het academisch jaar 2011-2012. In de jaren daarvoor werd de masteropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur aangeboden. Als vervolg op de breed opgezette bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur of een andere bacheloropleiding met een gedegen component oudheid in het pakket, is de masteropleiding Oudheidstudies gericht op een verdere verdieping van de opgedane kennis op delen van het vakgebied. De opleiding biedt twee programma's aan: Griekse en Latijnse taal- en letterkunde en Klassieke cultuur. De opleiding profileert zich door in beide programma's cultuurhistorische en literair-historische benaderingen te combineren. Daarnaast beoogt zij de student in staat te stellen zelfstandig om te gaan met de methoden en technieken van het vak in de gekozen specialisatie, daarmee onderzoek te verrichten en van dat onderzoek verslag te doen in een scriptie.

Een ruime meerderheid studenten heeft voorafgaande aan de opleiding een bachelor Griekse en Latijnse taal en cultuur behaald met ten minste 90 EC aan cursussen Grieks en Latijn en tijdens de masteropleiding Oudheidstudies ten minste 30 EC aan zogeheten 'talige' studiepunten behaald, om te kunnen doorstromen naar de lerarenopleiding Griekse taal en cultuur en Latijnse taal en cultuur van het Instituut voor Leraar en School. De commissie stelt vast op basis van het gesprek met studenten en alumni dat de doelstelling van de opleiding om een ruime hoeveelheid cultuur in het bachelor- en masterprogramma aan te bieden, geen belemmering is voor het behalen van voldoende talige studiepunten om te mogen doorstromen naar de lerarenopleiding.

De commissie stelt vast dat de opleiding een adequaat profiel heeft geformuleerd, dat voldoende aansluit bij het domeinspecifiek referentiekader. De commissie vindt het positief dat, met de start van het programma Klassieke cultuur, ook studenten zonder achtergrond in klassieke talen kunnen instromen in het masterprogramma.

De opleiding heeft de doelstellingen vertaald in vier algemeen geesteswetenschappelijke eindtermen. Daarnaast zijn twee eindtermen gedefinieerd voor het programma Griekse en Latijnse taal- en letterkunde en één voor het programma Klassieke cultuur. De commissie heeft geconcludeerd dat de eindtermen voldoende duidelijk maken welke kwalificaties van studenten aan het einde van de studie worden verwacht.

Standaard 2

In het programma Griekse en Latijnse taal- en letterkunde ligt de nadruk op Grieks, Latijn en de bijbehorende letterkundes. Studenten krijgen specialisatiecolleges Griekse letterkunde en Latijnse letterkunde. Verder kiezen zij, samen met studenten uit het 'cultuur'-programma, voor de cursus Klassieke traditie 1 of 2, waarin wordt gewerkt met teksten in vertaling. Het programma Klassieke cultuur richt zich op Oude Geschiedenis, Klassieke Archeologie en de Receptie van de klassieke literatuur in de moderne Europese en Amerikaanse letterkunde. In dit programma wordt voornamelijk gewerkt met teksten in vertaling. Enige kennis van de klassieke talen is aan te bevelen, maar niet vereist. Studenten krijgen cursussen op alle drie deelgebieden.

De beide varianten van de masteropleiding Oudheidstudies kennen volgens de commissie een gedegen inrichting en een duidelijke opbouw. De commissie vindt het positief dat het brede diachrone spectrum wordt behandeld en dat er veel aandacht is voor de verbinding tussen de Latijnse wereld en de Griekse wereld. Het programma is voldoende interdisciplinair en er worden originele onderwerpen en literatuur van zeldzame auteurs behandeld. De commissie is van mening dat de toepassing van moderne literair theoretische concepten op de Griekse en Latijnse teksten nog versterkt mag worden in het programma.

De colleges vinden uitsluitend plaats in werkgroepen. Alle bijeenkomsten zijn werkcolleges met praktische opdrachten, zoals mondelinge presentaties en schriftelijke verslagen. De commissie heeft waardering voor de diversiteit aan studentactiverende werkvormen in de werkgroepen.

De commissie stelt vast dat de opleiding beschikt over een passend, goed gekwalificeerd docentenkorps. Het aantal beschikbare docenten is voldoende en expertise op de gangbare vakgebieden is aanwezig.

Het rendement van de opleiding is aan de lage kant. De commissie heeft geconstateerd dat de opleiding de noodzakelijke maatregelen treft om de rendementen te verbeteren.

Standaard 3

Verschillende toetsvormen worden gehanteerd, zoals schriftelijke kennistoetsen, mondelinge presentaties en schriftelijke verslagen, die tevens een indicatie geven van de mate van actieve deelname door studenten aan de werkcolleges. De toetsen zijn volgens de commissie van voldoende niveau. De toetsmethoden zijn adequaat en zijn gevarieerd. De commissie waardeert de hoeveelheid (duidelijke geformuleerde) feedback op gemaakt werk.

Op basis van bestudeerde scripties stelt de commissie vast dat het eindniveau van de studenten voldoende is. Een aantal scripties is door de opleiding hoger beoordeeld dan door de commissie. In deze scripties wordt bijvoorbeeld niet correct omgegaan met secundaire bronnen of worden niet passende conclusies gepresenteerd. Ook wordt hier niet verwezen naar de meest recente literatuur.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

Standaard 1

De instellingen die deelnemen aan de clustervisitatie Regiostudies hebben gezamenlijk een domeinspecifiek referentiekader opgesteld. Dit kader is bedoeld voor de bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland die in het kader van de landelijke onderwijsvisitatie in de Geesteswetenschappen worden beoordeeld. Gezien de diversiteit van

opleidingen is het kader breed en niet prescriptief opgesteld. De in het kader geformuleerde doelstellingen en eindkwalificaties zijn gerelateerd aan de meest prominente aspecten die in meer of mindere mate in de opleidingen aan de orde komen. Deze aspecten zijn Taalvaardigheid, Taalkunde, Letterkunde, Cultuurkunde, Geschiedenis, Wetenschapsbeoefening en bijbehorende onderzoeksvaardigheden en Algemene wetenschappelijke vorming. De commissie heeft vastgesteld dat het kader breed is met een weinig richtinggevend karakter. Zij heeft hier begrip voor aangezien het is bedoeld voor uiteenlopende opleidingen. De commissie veronderstelt hierbij dat de opleidingen zelf het kader nader specificeren naar de eigen doelstellingen.

De masteropleiding Noord-Amerika Studies is gestart in het academisch jaar 2011-2012 en vloeit voort uit de masteropleiding Amerikanistiek. De opleiding heeft de doelstelling studenten interdisciplinair op te leiden tot Amerikadeskundigen die in staat zijn de Amerikaanse cultuur, samenleving en politiek in hun onderlinge samenhang en vanuit meervoudig wetenschappelijk perspectief te analyseren, de ontwikkelingen daarbinnen historisch, cultuurtheoretisch en maatschappelijk te duiden, en over de vaardigheden beschikken om de door hen vergaarde wetenschappelijke kennis mondeling en schriftelijk op academische wijze uit te dragen. De masteropleiding Noord-Amerika Studies biedt twee programma's aan: Literatures and Cultures of North America in International Perspective en Transnational America: Politics, Culture and Society. De aangeboden keuze tussen twee programma's stelt studenten in staat zich te specialiseren in ofwel de literaire en culturele aspecten, ofwel de politieke en maatschappelijke aspecten van Noord-Amerika. Beide programma's leggen een nadruk op de 20ste en 21ste eeuw, tegen de achtergrond van de vroegere Amerikaanse geschiedenis.

De commissie stelt vast dat de opleiding in voldoende mate aansluit bij het domeinspecifiek referentiekader. De commissie is van mening dat de opleiding een zeer ambitieus profiel en ambities kent. Er zijn twee duidelijk onderscheiden programma's ontwikkeld. De commissie is van mening dat de nadruk op de 20ste en 21ste eeuw passend en zinvol is.

De opleiding heeft de doelstellingen vertaald in vijf eindtermen. In aanvulling op de algemene eindtermen heeft de opleiding voor ieder van de programma's Transnational America: Politics, Culture and Society en Literatures and Cultures of North America in International Perspective twee additionele eindkwalificaties opgesteld. De commissie heeft geconcludeerd dat de eindtermen voldoende duidelijk maken welke kwalificaties van studenten aan het einde van de studie worden verwacht.

Standaard 2

De masteropleiding Noord-Amerika Studies biedt twee programma's aan: Literatures and Cultures of North America in International Perspective en Transnational America: Politics, Culture and Society. Beide programma's starten in september. Met uitzondering van het keuzevak Amerikaans Staatsrecht, dat wordt verzorgd door de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Radboud Universiteit Nijmegen, is de opleiding geheel Engelstalig.

Binnen elk programma volgen studenten drie cursussen die voor beide programma's verplicht zijn, waarvan één de studenten gericht voorbereidt op het schrijven van de masterscriptie. Beide programma's bieden daarnaast cursorisch onderwijs aan dat aansluit bij de speciale richting van deze programma's. Tenslotte hebben studenten van beide programma's een keuzeruimte.

De beide varianten van de masteropleiding Noord-Amerika Studies kennen een gedegen inrichting. De opleiding beschikt duidelijk over een groot netwerk, dat tot uiting komt in het grote aantal gastcolleges uit het brede veld, zoals buitenlandse zaken.

De opleiding werkt weinig met hoorcolleges en veel met werkgroepen en research seminars, waarbij gestreefd wordt naar onderwijs in kleine groepen van niet meer dan twintig studenten. De commissie heeft waardering voor de diversiteit aan studentactiverende werkvormen in de werkgroepen. De commissie adviseert de opleiding wel om scherp in de gaten te houden of de gekozen werkvormen in alle gevallen motiverend en activerend werken.

De commissie stelt vast dat de opleiding beschikt over een passend, goed gekwalificeerd docentenkorps. Het aantal beschikbare docenten is voldoende en expertise op de gangbare vakgebieden is aanwezig.

De rendementen van de opleiding zijn aan de lage kant. De commissie heeft geconstateerd dat de opleiding de noodzakelijke maatregelen treft om de rendementen te verbeteren.

Standaard 3

De opleiding hanteert verschillende toetsvormen. Bij een groot gedeelte van de cursussen wordt gekozen voor toetsing via het zogenaamde “take home” examen waarbij studenten een aantal in academisch Engels geschreven onderzoeksopdrachten dienen in te leveren. De toetsen zijn volgens de commissie van voldoende niveau. De toetsmethoden zijn adequaat en zijn gevarieerd.

Op basis van bestudeerde scripties stelt de commissie vast dat het eindniveau van de studenten voldoende is. De scripties behandelen over het algemeen relevante thematiek en kennen een correcte methodologische opzet. De commissie heeft enkele opmerkingen over de scripties. Soms wordt een onderwerp behandeld dat niet tot inzichten leidt die een bijdrage tot de kern van de Amerikanistiek vormen. De commissie constateert daarnaast dat het niveau van het Engels in veel scripties niet voldoet aan de door de opleiding gestelde norm. Twee van de door de commissie bestudeerde scripties zijn volgens de commissie van onvoldoende niveau. Hierin wordt bijvoorbeeld onjuist geciteerd.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Masteropleiding Oudheidstudies

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende

Algemeen eindoordeel	voldoende
----------------------	-----------

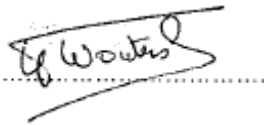
Masteropleiding Noord-Amerika Studies

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende

Algemeen eindoordeel	voldoende
----------------------	-----------

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 18 juli 2013

prof. dr. A. Wouters
voorzitter

drs. L. van der Grijspaarde
secretaris

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In deze standaard wordt allereerst inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde domeinspecifiek referentiekader (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie (1.2) en (het niveau van) de eindkwalificaties (1.3) van de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur, de masteropleiding Oudheidstudies en de masteropleiding Noord-Amerika Studies.

1.1 Domeinspecifiek referentiekader

De instellingen die deelnemen aan de clustervisitatie Regiostudies hebben gezamenlijk een domeinspecifiek referentiekader (hierna: kader) opgesteld (zie Bijlage 2). Dit kader is bedoeld voor de bachelor- en masteropleidingen die in het kader van de landelijke onderwijsvisitatie in de Regiostudies worden beoordeeld. Het betreft hier de beoordeling van de bachelor- en masteropleidingen Griekse en Latijnse taal en cultuur, Oudheidstudies en de diverse opleidingen die vallen onder regiostudies met betrekking tot Oost-Europa, het Midden Oosten, Azië, Afrika en Noord-, Midden- en Zuid-Amerika. Omdat het spectrum van deze opleidingen zo breed is, hebben de opleidingen gekozen voor een niet prescriptief referentiekader. Dit biedt ruimte voor opleidingen om eigen keuzen te maken en accenten te leggen al naar gelang hun profiel en oriëntatie. Het kader voorziet in algemeen geformuleerde doelstellingen die vertaald zijn in eindkwalificaties voor zowel de bachelor- als de masteropleidingen. Deze doelstellingen en eindkwalificaties zijn gerelateerd aan de meest prominente aspecten die in meer of mindere mate in de opleidingen aan de orde komen. Deze aspecten zijn Taalvaardigheid, Taalkunde, Letterkunde, Cultuurkunde, Geschiedenis, Wetenschapsbeoefening en bijbehorende onderzoeksvaardigheden en Algemene wetenschappelijke vorming. De eindkwalificaties in het kader zijn eveneens gerelateerd aan de Dublin descriptoren. De eindkwalificaties van de bacheloropleiding verwoorden de doelstelling dat afgestudeerde bachelorstudenten gekwalificeerd zijn voor een masteropleiding en van de masteropleiding dat afgestudeerde masterstudenten gekwalificeerd zijn voor een postdoctorale opleiding.

De commissie beaamt dat het kader een breed en daardoor weinig richtinggevend karakter heeft. Zij heeft hiervoor begrip, aangezien het kader is bedoeld voor uiteenlopende opleidingen met ieder een eigen profiel en oriëntatie. De commissie vindt het kader voldoende, mits opleidingen het verder specificeren in eigen doelstellingen.

Het valt de commissie op dat het kader meer houvast biedt aan opleidingen die talen bestuderen dan opleidingen waarin cultuur en geschiedenis centraal staan. Deze houvast wordt geboden omdat een relatief groot aantal eindtermen gericht is op taalverwerving en letterkundige en taalkundige kwalificaties. De commissie trekt hieruit de conclusie dat het kader meer richtinggevend is voor de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur en

het programma Griekse en Latijnse taal-en letterkunde van de masteropleiding Oudheidstudies dan voor het programma Klassieke cultuur van de masteropleiding Oudheidstudies en de masteropleiding Noord-Amerika Studies.

1.2 Profiel en oriëntatie

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

De commissie constateert dat de bacheloropleiding aansluit bij het domeinspecifieke referentiekader. De opleiding heeft tot doel de studenten basiskennis te verschaffen over de volle breedte van de klassieke studiën, namelijk van het terrein van de Griekse en Latijnse taal- en letterkunde, van de cultuur van de Grieken en Romeinen, en van hun doorwerking in de moderne tijd. Daarnaast is de opleiding erop gericht de studenten vaardigheden op algemeen academisch niveau te laten verwerven, zoals het kritisch beoordelen van vakliteratuur, het gebruik van ICT voor wetenschappelijke doeleinden en een goede mondelinge en schriftelijke taalbeheersing. Tot slot beoogt de bacheloropleiding aan de studenten een hoeveelheid basiskennis te verschaffen die onontbeerlijk is om de culturele tradities in de West-Europese beschaving nader te bestuderen, met name op het terrein van de literatuur, de kunst, de geschiedenis en de filosofie.

Volgens de zelfstudie blijkt uit regelmatig overleg tussen de zusteropleidingen in Nederland dat er over het geheel genomen veel overeenkomsten zijn tussen de opleidingen in den lande. Een groot verschil met deze andere opleidingen is dat in Nijmegen de klassieke en provinciaal-Romeinse archeologie deel uitmaken van de afdeling Griekse en Latijnse taal en cultuur, terwijl deze vakgebieden bij andere Nederlandse universiteiten elders zijn ondergebracht. De commissie stelt vast dat dit de breedte en de cohesie van de opleiding ten goede komt. De commissie constateert dat de opleiding een sterke binding heeft met het archeologische onderzoek in de regio, onder andere naar het Romeinse verleden. De bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur in Nijmegen valt daarnaast op door de gelijke verdeling van de vakonderdelen: een derde Grieks, een derde Latijn en een derde cultuurvakken. Dit zogenaamde ‘driestromenland’ is volgens de commissie typerend voor de opleiding en wordt als positief benoemd door de studenten en alumni waar de commissie mee heeft gesproken.

Masteropleiding Oudheidstudies

De masteropleiding Oudheidstudies is gestart in het academisch jaar 2011-2012. In de jaren daarvoor werd de masteropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur aangeboden. De wijziging was een gevolg van de herziening van de aan Nederlandse universiteiten aangeboden masteropleidingen binnen de Geesteswetenschappen.

De commissie stelt vast dat de opleiding een adequaat profiel heeft geformuleerd, dat voldoende aansluit bij het domeinspecifieke referentiekader. Als vervolg op de breed opgezette bacheloropleiding Griekse en Latijnse Taal en Cultuur of een andere bacheloropleiding met een gedegen component oudheid in het pakket, is de masteropleiding Oudheidstudies gericht op een verdere verdieping van de opgedane kennis op delen van het vakgebied. De opleiding biedt twee programma's aan: Griekse en Latijnse taal-en letterkunde en Klassieke cultuur. De opleiding profileert zich volgens de zelfstudie door in beide programma's cultuurhistorische en literair-historische benaderingen te combineren. Daarnaast beoogt zij de student in staat te stellen zelfstandig om te gaan met de methoden en technieken van het vak in de gekozen specialisatie, daarmee onderzoek te verrichten en van dat onderzoek verslag te doen in een scriptie.

De opleiding beoogt dat na afronding van de opleiding de student voldoende vakkennis heeft opgedaan om op de arbeidsmarkt een functie te kunnen verwerven in sectoren waarin goede taalvaardigheid, kennis van de Grieks-Romeinse beschaving of een gedegen geesteswetenschappelijke vooropleiding van belang zijn, bijvoorbeeld bij uitgeverijen of in de journalistiek.

Een doel van de opleiding is om studenten de mogelijkheid te bieden te kunnen doorstromen naar de lerarenopleiding Griekse taal en cultuur. Een ruime meerderheid van de studenten van de opleiding heeft voorafgaande aan de opleiding een bachelor Griekse en Latijnse taal en cultuur behaald met ten minste 90 EC aan cursussen Grieks en Latijn en tijdens de masteropleiding Oudheidstudies ten minste 30 EC aan zogeheten 'talige' studiepunten behaald, om te kunnen doorstromen naar de lerarenopleiding Griekse Taal en Cultuur en Latijnse Taal en Cultuur van het Instituut voor Leraar en School. De commissie stelt op basis van de gesprekken met studenten en alumni vast dat de hoeveelheid cultuur in het bachelor- en masterprogramma geen belemmering is voor het behalen van voldoende talige studiepunten om te mogen doorstromen naar de lerarenopleiding.

De commissie vindt het positief dat, met de start van het programma Klassieke cultuur, ook studenten zonder achtergrond in klassieke talen kunnen instromen in het masterprogramma.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

De masteropleiding Noord-Amerika Studies is gestart in het academisch jaar 2011-2012 en vloeit voort uit de masteropleiding Amerikanistiek. De wijziging was een gevolg van de herziening van de aan Nederlandse universiteiten aangeboden masteropleidingen binnen de Geesteswetenschappen.

De masteropleiding Noord-Amerika Studies heeft de doelstelling studenten interdisciplinair op te leiden tot Amerikadeskundigen die in staat zijn de Amerikaanse cultuur, samenleving en politiek in hun onderlinge samenhang en vanuit meervoudig wetenschappelijk perspectief te analyseren, de ontwikkelingen daarbinnen historisch, cultuurtheoretisch en maatschappelijk te duiden, en over de vaardigheden beschikken om de door hen vergaarde wetenschappelijke kennis mondeling en schriftelijk op academische wijze uit te dragen. De analyse van de regio vanuit verschillende (vooral maar niet uitsluitend) geesteswetenschappelijke disciplines staat centraal, waarbij, afhankelijk van het gekozen programma, literatuurwetenschap, cultuurwetenschap en politieke geschiedenis het sterkst vertegenwoordigd zijn. Naast analyse van de regio zelf wil de opleiding nadrukkelijk aandacht besteden aan de (veranderende) rol, invloed en betekenis van Amerika op het wereldtoneel, in het bijzonder de politieke, sociale, culturele en diplomatieke trans-Atlantische en transnationale betrekkingen. In het verlengde van deze doelstelling heeft de opleiding de ambitie om op meer structurele wijze aandacht te gaan besteden aan de studie van Canada en Mexico, en de relaties van deze landen met de Verenigde Staten.

De masteropleiding Noord-Amerika Studies biedt twee programma's aan: Literatures and Cultures of North America in International Perspective en Transnational America: Politics, Culture and Society. De aangeboden keuze tussen twee programma's stelt studenten in staat zich te specialiseren in ofwel de literaire en culturele aspecten, ofwel de politieke en maatschappelijke aspecten van Noord-Amerika. Beide programma's leggen een nadruk op de 20ste en 21ste eeuw, tegen de achtergrond van de vroegere Amerikaanse geschiedenis. De nadruk op het recente verleden is een bewuste keuze. In de zogenoemde 'American Century', de 20ste eeuw, waren de dominantie en invloed van de Verenigde Staten, in politieke en culturele zin, groot tot zeer groot. Volgens de zelfstudie bieden een grondige kennis van en inzicht in deze aspecten en ontwikkelingen, begrepen vanuit het vroegere verleden, een

uitstekend perspectief van waaruit de huidige (veranderingen in de) positie van de Verenigde Staten op het wereldtoneel, zowel politiek als cultureel, kunnen worden bestudeerd en begrepen. De commissie heeft de nadruk op de 20ste en 21ste eeuw in de verschillende gesprekken helder toegelicht gekregen en stelt vast dat deze passend en zinvol is.

De opleiding beschrijft in de zelfstudie een brede waaier van mogelijke beroepen na de opleiding, van middelbaar en hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek tot journalistiek en media, de culturele sector, het bedrijfsleven, internationale betrekkingen, het uitgeverswezen, het bankwezen en andere beroepen die vragen om academische kennis en vaardigheden. Door middel van de instroomeisen en het stellen van hoge eisen ten aanzien van Engelse taalvaardigheid gedurende het programma stelt de opleiding studenten die de masteropleiding Noord-Amerika Studies hebben afgerond, tevens in staat door te stromen naar de educatieve master.

De commissie stelt vast dat de opleiding een veelbelovend profiel heeft geformuleerd, dat voldoende aansluit bij het domeinspecifieke referentiekader. De commissie is van mening dat de opleiding een zeer ambitieus profiel en goed gedefinieerde ambities kent. Er zijn twee duidelijk onderscheiden programma's ontwikkeld die scherp omljnd zijn voor enerzijds letterkunde en cultuur, anderzijds politiek en maatschappij, met telkens een duidelijke zwaartepunt in de 20ste en 21ste eeuw. Beide programma's bieden tegelijkertijd een breed internationaal vergelijkend perspectief. Op die manier ontstaat een opvallend innovatief en aantrekkelijk profiel.

1.3 Eindkwalificaties en niveau

De opleidingen hebben het profiel en de doelstellingen vertaald in eindtermen (zie Bijlage 3). Voor de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur zijn zeven specifieke, maar ook meer algemeen geesteswetenschappelijke eindtermen gedefinieerd. De masteropleiding Oudheidstudies kent vier specifieke, maar ook meer algemeen geesteswetenschappelijke eindtermen. Daarnaast zijn twee bijkomende eindtermen gedefinieerd voor het programma Griekse en Latijnse taal- en letterkunde en één voor het programma Klassieke cultuur. Voor de masteropleiding Noord-Amerika Studies zijn vijf eindtermen beschreven. In aanvulling op de algemene eindtermen heeft de opleiding voor ieder van de programma's Transnational America: Politics, Culture and Society en Literatures and Cultures of North America in International Perspective twee additionele eindkwalificaties opgesteld.

De commissie heeft geconcludeerd dat de eindtermen voldoende duidelijk maken welke kwalificaties van studenten aan het einde van de studie worden verwacht. Naar het oordeel van de commissie passen deze eindtermen binnen het domeinspecifieke kader en zijn deze van bachelor- en masterniveau.

Overwegingen

De commissie concludeert dat het domeinspecifieke referentiekader een summier en weinig gedetailleerd beeld schetst van het kennisdomein Griekse en Latijnse taal en letterkunde, Oudheidkunde en Oudheidstudies. Het biedt in de huidige vorm weinig houvast om te verifiëren of de beoogde eindkwalificaties van de bacheloropleidingen voldoen aan de eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleidingen. De commissie heeft echter begrip voor het feit dat het kader weinig richtinggevend is, gezien de diversiteit aan opleidingen die tot dit kader behoren. Zij is zich ervan bewust dat hierdoor een taak bij de opleidingen is neergelegd om het kader nader te concretiseren.

De commissie stelt vast dat de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur een adequaat profiel heeft geformuleerd, dat voldoende aansluit bij het domeinspecifieke referentiekader. De opleiding valt op door de gelijke verdeling van de vakonderdelen: een derde Grieks, een derde Latijn en een derde cultuurvakken. Dit zogenaamde ‘driestromenland’ is volgens de commissie typerend voor de opleiding en komt zichtbaar terug in de eindtermen.

De commissie stelt vast dat ook het masterprogramma Oudheidstudies een adequaat profiel heeft geformuleerd, dat voldoende aansluit bij het domeinspecifieke referentiekader. De commissie vindt het positief dat, met de start van het programma Klassieke cultuur, ook studenten zonder achtergrond in klassieke talen kunnen instromen in het programma.

De commissie is lovend over het profiel van de masteropleiding Noord-Amerika Studies, waaruit de ambitie spreekt om een hoog niveau te bereiken. Er zijn twee duidelijk onderscheiden programma’s ontwikkeld met eigen eindtermen (letterkunde en cultuur/politiek en maatschappij), die elk vanuit hun insteek een breed internationaal vergelijkend perspectief ontwikkelen dat consequent innovatief is.

De commissie heeft geconcludeerd dat de eindtermen van de drie opleidingen duidelijk maken welke kwalificaties van studenten aan het einde van de studie worden verwacht. Naar het oordeel van de commissie passen deze eindtermen binnen het domeinspecifiek referentiekader en zijn deze van bachelorniveau.

Conclusie

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur: de commissie beoordeelt Standaard 1 als ‘voldoende’.

Masteropleiding Oudheidstudies: de commissie beoordeelt Standaard 1 als ‘voldoende’.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies: de commissie beoordeelt Standaard 1 als ‘goed’.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt allereerst inzicht gegeven in de inrichting van de curricula van de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur, de masteropleiding Oudheidstudies en de masteropleiding Noord-Amerika Studies (2.1). Vervolgens wordt ingegaan op de mate waarin de eindkwalificaties zijn vertaald binnen de curricula (2.2). In 2.3 wordt ingegaan op de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving. Tot slot komen de studeerbaarheid (2.4) en het onderwijsgevend personeel (2.5) aan bod.

2.1. Curricula

Bijlage 4 biedt een overzicht van de curricula van de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur, de masteropleiding Oudheidstudies en de masteropleiding Noord-Amerika Studies. De curricula van de drie opleidingen worden in deze paragraaf apart besproken.

Propedeuse

In de propedeuse is in gelijke mate aandacht voor cultuurvakken, Latijn en Grieks. De nadruk ligt in dit eerste jaar op de verwerving van basiskennis. De vakken Klassieke Archeologie, Oude Geschiedenis en Klassieke Filologie bieden een overzicht dat in latere jaren wordt uitgediept. Bij de talen ligt de nadruk op taalverwerving. Voor studenten die in één van beide talen eindexamen hebben gedaan, is er een aangepast programma, dat in ieder geval bestaat uit extra grammaticaonderwijs en verder individueel wordt ingevuld onder verantwoordelijkheid van de leerstoelhouders Grieks en Latijn. Verder doen de studenten een aantal algemeen-wetenschappelijke vaardigheden op.

Tweede en derde jaar

In het tweede en derde jaar worden de basiskennis en basisvaardigheden die de studenten in de propedeuse hebben opgedaan, verbreed en verdiept. De verdieping wordt vooral vormgegeven in de major van 120 EC en in de door de opleiding aangeboden minoren. De verbreding vindt voornamelijk plaats in andere minoren. Tot het academisch jaar 2011-2012 bedroegen de drie minoren 60 EC. Met ingang van 2012-2013 zijn de minoren samen 45 EC, aangevuld, voor verbreding in meer algemeen geesteswetenschappelijke zin, door een 'core curriculum' van 15 EC.

Voor invulling van de minorruimte kunnen studenten kiezen uit een aanbod op het gebied van de Geesteswetenschappen. Daarnaast is het mogelijk om zelf een minor in te vullen, de zogeheten vrije minor. Ook een buitenlandminor behoort tot de mogelijkheden. Indien gewenst kan bovendien een educatieve minor van 30 EC worden gevolgd. Voor de invulling van een vrije minor of een buitenlandminor moet de examencommissie toestemming verlenen.

De verdieping van de talenvakken in de bacheloropleiding wordt enerzijds gerealiseerd in de major, anderzijds in de minoren Griekse en Latijnse Letterkunde en de verdiepingsminor Grieks en Latijn. De student besteedt aandacht aan taalkunde, letterkunde en vroegchristelijk Grieks en Latijn. In de taalkundecolleges wordt aandacht besteed aan de geschiedenis van het oud-Grieks en het klassieke Latijn, en daarnaast aan de archaisch-Griekse lyriek en de Romeinse komedie. In de minorcursus Postklassiek Latijn is vanuit historisch-taalkundig perspectief aandacht voor de ontwikkeling van het Latijn in de Late Oudheid en daarna. Met deze taalkundige componenten heeft de opleiding tegemoet willen komen aan het advies van de vorige visitatiecommissie om de taalkundecomponent van de studie uit te breiden. De commissie heeft het curriculum bestudeerd en stelt vast dat het curriculum is uitgebreid met 10 EC aan taalkunde sinds de vorige visitatie en dat de opleiding daarmee in het huidige curriculum een voldoende omvangrijke taalkundecomponent heeft opgenomen.

Het Interdisciplinair werkcollege in het derde jaar van de bacheloropleiding leent zich volgens de zelfstudie bij uitstek voor zowel verbreding als verdieping door het toepassen van de kennis op het gebied van de onderzoeksterreinen en -methoden van de verschillende disciplines (bijvoorbeeld bibliografisch onderzoek; tekstkritiek; iconografie; papyrologie; epigrafie; historische, filosofische en letterkundige analyse van teksten) in hun onderlinge samenhang.

De commissie constateert dat het programma een duidelijke opbouw kent. De onderdelen van het programma zijn zodanig op elkaar afgestemd dat op een brede inleiding in zowel de beide talen als de cultuurvakken een verdieping volgt die de student voldoende kennis en

inzicht verschaft om door te stromen naar de masteropleiding Oudheidstudies. Verder constateert de commissie dat de opleiding een duidelijke overgang hanteert van het vertalen en aanleren van feitenkennis in het eerste jaar naar andere, meer complexe vaardigheden in hogere jaren. De studenten gaven echter aan ook in het tweede jaar nog behoefte te hebben aan grammaticale ondersteuning. De commissie kan zich vinden in deze wens van studenten en stelt vast dat een blijvende aandacht voor taalbeheersing in de hogere jaren nodig is.

De commissie heeft waardering voor de multidisciplinaire structuur van het programma. In het interdisciplinair werkcollege in het derde jaar worden de disciplines toereikend bij elkaar gebracht, volgens de commissie.

De commissie heeft enkele aanmerkingen op de inrichting van het curriculum. Ten eerste stelt de commissie vast, op basis van het gesprek met studenten en alumni en documentstudie, dat in het programma te weinig aandacht wordt besteed aan schrijfvaardigheden. Studenten vertelden de commissie dat zij 'wel kritisch leren denken, maar niet kritisch leren schrijven'. De commissie adviseert om een onderzoeksleerlijn te ontwikkelen waarin onder meer onderzoeksmethodologie, bronnengebruik, voetnoten en het formuleren van onderzoeksvragen is opgenomen en waar de vaardigheden in een opbouwende moeilijkheidsgraad worden aangeboden en getoetst.

Ten slotte stelt de commissie op basis van gemaakt werk van studenten vast dat studenten bij vertalingen naar het Nederlands dicht bij de brontekst blijven, waardoor regelmatig grammaticaal incorrecte teksten en/of teksten in ouderwets Nederlands ontstaan. De commissie vroeg zich af of studenten voldoende in aanraking komen met literair vertalen in de opleiding. De docenten lieten weten het belangrijk te vinden dat studenten dicht bij de tekst blijven, om aan te tonen dat zij begrip hebben van de nuances in de brontaal die bij een vertaling in de doeltaal wellicht verloren gaan. Daarnaast gaat de opleiding meer aandacht besteden aan literair vertalen; er is een vak Literair Vertalen aan het programma toegevoegd dat alterneert met de cursus De Antieke Roman. De commissie is gerustgesteld door deze toezeggingen en benadrukt het belang van voldoende aandacht voor literair vertalen. Zij kan begrip opbrengen voor een wat grotere tolerantie ten aanzien van het gebruik van minder vlot Nederlands in toetsen waar het grammaticaal inzicht in de taalstructuren van het Grieks en het Latijn wordt getest. Zij oordeelt tegelijkertijd dat in de eindschrijft alleen hedendaags Nederlands kan worden toegelaten.

Masteropleiding Oudheidstudies

De masteropleiding Oudheidstudies is van start gegaan in het academisch jaar 2011-2012. Deze opleiding van 60 EC kent twee varianten: een 'talig' programma (Griekse en Latijnse taal- en letterkunde) en een 'cultuur'-programma (Klassieke cultuur).

Programma Griekse en Latijnse taal- en letterkunde

Binnen het programma Griekse en Latijnse taal- en letterkunde ligt de nadruk op Grieks, Latijn en de bijbehorende letterkundes. Studenten krijgen specialisatiecolleges Griekse letterkunde (10 EC) en Latijnse letterkunde (10 EC). Verder kiezen zij, samen met studenten uit het 'cultuur'-programma, voor de cursus Klassieke Traditie 1 of 2 (10 EC) waarin wordt gewerkt met teksten in vertaling. De bijbehorende opdracht omvat voor studenten binnen het talige programma primaire teksten in het Grieks en het Latijn. De commissie vindt het verrijkend dat studenten Klassieke cultuur in contact komen met bronteksten (in vertaling).

Het programma Griekse en Latijnse taal- en letterkunde kent verder een keuzemodule (10 EC), waarvoor een keus aan mastercursussen binnen en buiten de faculteit in aanmerking komt, inclusief cursussen uit het andere programma, en een masterscriptie (20 EC).

Programma Klassieke cultuur

Het programma Klassieke cultuur richt zich op de deelgebieden Oude Geschiedenis, Klassieke Archeologie en de Receptie van de klassieke literatuur in de moderne Europese en Amerikaanse letterkunde. In dit programma wordt voornamelijk gewerkt met teksten in vertaling. Studenten krijgen cursussen op de drie deelgebieden (steeds van 10 EC).

Aan de cursus Klassieke Archeologie is een optionele veldwerkstage verbonden. Bovendien bestaat de mogelijkheid een onderzoeksstage te lopen bij het aan de Radboud Universiteit verbonden archeologisch onderzoeksbureau Auxilia. Het programma kent verder een keuzemodule (10 EC), waarbij studenten bijvoorbeeld een mastercursus kunnen kiezen die voortbouwt op hun bachelormajor, en een masterscriptie (20 EC). De keuze vindt plaats in overleg met de Examencommissie.

Specialisatie in Antieke Wijsbegeerte

Studenten die zich nader willen specialiseren in de Antieke Wijsbegeerte, kunnen in beide programma's de keuzeruimte inrichten met 10 EC aan cursussen op het gebied van de (antieke) wijsbegeerte en een scriptie schrijven op dit terrein. Ter invulling van de vrije ruimte kan in beide programma's ook het onderzoekscollege Provinciaal-Romeinse Archeologie worden gevolgd.

De commissie heeft de programma's van de beide varianten bestudeerd en heeft waardering voor de gedegen inrichting ervan. De commissie vindt het positief dat het brede diachrone spectrum wordt behandeld en dat er door de keuze van de behandelde thema's veel aandacht is voor de verbinding tussen de Latijnse wereld en de Griekse wereld. De commissie heeft dit bevestigd gezien in het onderwijsmateriaal dat is bestudeerd. De cursus Klassieke Traditie (1 en 2) bestudeert bijvoorbeeld de Griekse en Latijnse literatuur en hun doorwerking in de moderne literatuur en cultuur. De thema's (bijvoorbeeld de Medea-figuur) worden steeds onderzocht in de Griekse én de Latijnse literatuur. De studenten gaven aan dat zij de extra cultuurvakken als verrijkend ervaren. De commissie stelt op basis van het bestudeerde onderwijsmateriaal vast dat er originele onderwerpen en literatuur van zeldzame auteurs worden behandeld.

De interdisciplinaire doelstelling komt onder meer tot uitdrukking in de opdrachten die de commissie heeft gezien tijdens het bezoek. Opdrachten worden veelal ingestoken vanuit verschillende disciplines. De commissie is van mening dat de toepassing van moderne literair-theoretische concepten op de Griekse en Latijnse teksten evenwel nog versterkt mag worden in het programma.

De commissie stelt vast dat in de beide programma's voldoende interactie plaatsvindt tussen het onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek binnen relevante disciplines. De programma's sluiten aan bij ontwikkelingen in de relevante wetenschappelijke discipline(s). In het vak Griekse Lyriek en Nieuwe Filologie becommentariëren en verbeteren studenten bijvoorbeeld recente onderzoeksartikelen.

De commissie herkent een duidelijke lijn in het programma van toenemende specialisatie. Studenten bevestigden dit. Daarbij vinden de studenten de mogelijkheid om in te stromen op

twee momenten in het jaar positief. Starten in januari heeft volgens de studenten echter als nadeel dat de student dan al direct moet starten met het scriptietraject.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

De masteropleiding Noord-Amerika Studies biedt twee programma's aan: Literatures and Cultures of North America in International Perspective en Transnational America: Politics, Culture and Society. Beide programma's starten in september. Met uitzondering van het keuzevak Amerikaans Staatsrecht, dat wordt verzorgd door de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Radboud Universiteit Nijmegen, is de opleiding Engelstalig.

Binnen elk programma volgen studenten drie cursussen die voor beide programma's verplicht zijn, waarvan één de studenten gericht voorbereidt op het schrijven van de masterscriptie. Beide programma's bieden daarnaast voor 15 EC cursorisch onderwijs aan dat aansluit bij de speciale richting van deze programma's. Tenslotte hebben studenten van beide programma's een keuzeruimte van 10 EC.

Binnen de afdeling worden er regelmatig gastcolleges en lezingen verzorgd door binnen- en buitenlandse docenten en onderzoekers. In de cursus America and the World, heeft bijvoorbeeld het plaatsvervangend hoofd Directie Westelijk Halfrond van het Ministerie van Buitenlandse Zaken drie opeenvolgende jaren een actieve bijdrage aan de cursus geleverd. Studenten kregen de gelegenheid om met Potman van gedachten te wisselen over de door hen in groepjes van te voren voorbereide position papers over actuele ontwikkelingen in de verhouding Europa-Amerika. De commissie waardeert de ruime inzet van gastdocenten in het onderwijsprogramma.

Studenten kunnen de keuzeruimte vullen met cursussen binnen de opleiding, of met cursussen uit andere masteropleidingen binnen of buiten de Faculteit der Letteren. Ook kunnen zij een masterstage doen in binnen- of buitenland. De examencommissie beoordeelt de door de student gekozen invulling van de keuzeruimte in het programma als deze keuze bestaat uit het volgen van cursussen buiten het programma Noord-Amerika Studies, en bij het lopen van een stage.

Programma Literatures and Cultures of North America in International Perspective.

Studenten in dit programma volgen verplicht de cursus Contemporary North American Fiction, die een centrale plaats heeft in het programma en tevens fungeert in de master Letterkunde. In dit vak worden de belangrijkste ontwikkelingen in de Amerikaanse en Canadese literatuur vanaf 1945 bestudeerd in hun cultuurhistorische context, met bijzondere aandacht voor de rol van *instruments of culture* zoals uitgeverijen, tijdschriften en recensenten. Het vak draagt zo in belangrijke mate bij tot de realisatie van de specifieke eindtermen 5 en 6.

Vanwege de doelstelling om de student de diversiteit van Amerikaanse cultuuruitingen te tonen en te laten doorgronden, verplicht de opleiding het volgen van tenminste één van de drie cursussen waarin de multiculturaliteit van Noord-Amerika centraal staat: North American Indians: Literature, History, Politics; American Borders: Contact, Conflict and Exchange; of Twentieth-century African American Literature.

Programma Transnational America: Politics, Culture and Society

Voor studenten in dit programma zijn, naast de verplichte gezamenlijke cursussen, twee cursussen verplicht: America and the World en Religion and American International Affairs. De eerste cursus stelt scherp op de Amerikaanse buitenlandse politiek sinds 1945, die gesitueerd wordt in de context van algemenere reflectie over internationale verhoudingen. De

tweede cursus geeft extra diepgang aan deze benadering: vanuit de centrale rol van religie in de Amerikaanse samenleving wordt de aard van de relatie tussen de V.S. en de rest van de wereld getraceerd vanaf de negentiende eeuw tot het heden. Beide cursussen staan in sterke mate borg voor de realisatie van de specifieke eindtermen 5 en 6.

De commissie heeft de programma's van de beide varianten bestudeerd en heeft waardering voor de gedegen inrichting ervan. De twee programma's kennen een duidelijk onderscheid. Wel signaleren studenten die het programma Transnational America volgen dat de gedeelde cursussen uitvoeriger stilstaan bij materies die, naar hun perceptie, vooral het programma Literatures and Cultures versterken. De commissie constateert dat de opleiding duidelijk beschikt over een groot netwerk, dat tot uiting komt in grote aantal gastcolleges uit het brede veld, zoals buitenlandse zaken.

Masterstage

De opleiding is overtuigd van de grote persoonlijke en academische waarde die een buitenlandverblijf voor studenten met zich meebrengt. Er wordt al jaren veel geïnvesteerd op het gebied van studentenuitwisseling en de opleiding beschikt over een groot aantal uitwisselingsplaatsen in de Verenigde Staten, Canada en Europa. Studenten lopen stages in uiteenlopende plekken en werkvelden, waaronder politieke instellingen, uitgeverijen, culturele organisaties, communicatie en journalistiek, vertaalbureaus en scholen. In de praktijk maken weinig studenten de keuze om een periode naar het buitenland te gaan, mede omdat een aantal studenten al tijdens hun bachelorstudie in het buitenland verbleven.

De commissie heeft de masterstage besproken met studenten en het management van de opleiding. De commissie is van mening dat deze stage van groot nut is voor het bevorderen van de koppeling met en aansluiting op de arbeidsmarkt. De ondersteuning voor het vinden van een stageplek en het begeleiden van stages kan structureler en intensiever, zo is gebleken. De commissie heeft gemerkt dat de opleiding hierover wel ideeën en wensen heeft, maar dat het ontbreekt aan menskracht. De commissie spreekt de wens uit dat de opleiding gesteund wordt in de waardevolle ideeën die er al zijn rond de masterstage.

2.2 Eindkwalificaties

De commissie is nagegaan in hoeverre de voor de opleidingen geformuleerde oriëntatie en eindtermen terug zijn te vinden in de onderwijsprogramma's. Zij heeft daartoe de tabellen bestudeerd die zijn opgenomen in de zelfstudie, waarin is aangegeven welke onderdelen van de opleidingen gekoppeld zijn aan de eindkwalificaties. Daarnaast heeft zij tijdens het visitatiebezoek de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken ingezien.

De commissie stelt vast dat de inhoud en het niveau van de vakken adequaat is en waarborgt dat afgestudeerden van de drie opleidingen voldoen aan de algemeen geformuleerde eindtermen. De commissie heeft echter enkele opmerkingen over de realisatie van een paar eindtermen van ieder van de drie opleidingen.

De eindterm van de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur met betrekking tot het benoemen van historische en regionale taalkundige verschillen (eindterm 5) wordt volgens de commissie niet afdoende in het huidige programma gerealiseerd. De commissie heeft ter verificatie onder andere verschillende toetsen ingezien en stelt vast dat de toetsvragen over dit aspect niet voldoende diepgang kennen.

Verder vindt de commissie de specifieke eindtermen voor het programma Griekse en Latijnse taal- en letterkunde van de masteropleiding Oudheidstudies (eindtermen 5 en 6) ambitieuzer geformuleerd dan rederlijkerwijs kan worden verwacht. Het beheersen van de diachronie van Griekse en Latijnse taal (eindterm 5) komt volgens de commissie in het onderwijsprogramma te weinig aan bod. Ook eindterm 6, de toepassing van moderne literatuurwetenschappelijke concepten op Griekse en Latijnse bronteksten, mag versterkt worden in het onderwijsprogramma. Het is de commissie opgevallen dat de onderwerpen uit deze eindtermen ook nauwelijks terugkomen in de masterscripties.

Zoals bij Standaard 1 is toegelicht, heeft de masteropleiding Noord-Amerika Studies in aanvulling op de algemene eindtermen voor ieder van de programma's Transnational America: Politics, Culture and Society en Literatures and Cultures of North America in International Perspective twee additionele eindkwalificaties opgesteld. De commissie constateert dat de specifieke eindtermen van het eerstgenoemde programma politieke en internationaal vergelijkende aspecten centraler stelt dan zij terug ziet in het onderwijsprogramma. In het onderwijsprogramma krijgen culturele aspecten meer aandacht dan de politieke, stelt de commissie vast op basis van documenten en gesprekken. Dit is vooral het geval in gemeenschappelijke programmaonderdelen. Hoewel de commissie zeer veel waardering heeft voor de ambitieuze intentie twee programma's aan te bieden met een scherp profiel, denkt ze dat de opleiding momenteel er niet in slaagt deze ambitie ten volle waar te maken en mogelijk beter één programma kan aanbieden met daarbinnen keuzemogelijkheden in de richting van cultuur of politiek. In ieder geval is het van belang om aan (kandidaat) studenten duidelijk te maken hoe omvangrijk het onderdeel politiek in het onderwijsprogramma zal zijn.

De commissie heeft geconstateerd dat de verantwoording van de relatie tussen de eindtermen en het programma nog beperkt op schrift is vastgelegd. De opleiding geeft in matrices aan dat eindtermen in (zeer) veel onderwijseenheden aan bod komen, maar het is volgens de commissie niet geëxpliciteerd waar alle eindtermen specifiek worden getoetst. De commissie heeft daarnaast nog niet bij alle onderwijseenheden heldere leerdoelen aangetroffen, die zijn afgeleid van de eindtermen. De commissie heeft de vertaling van de eindtermen in de onderwijsprogramma's besproken met het management van de drie opleidingen. Het management van de opleiding heeft toegelicht dat het opstellen van de matrices een eerste aanzet was tot het transparant maken van de vertaling van de eindkwalificaties in de onderwijsprogramma's. De volgende stap zal zijn dat het management een controle zal (laten) uitvoeren op de daadwerkelijke toetsing van alle eindtermen. Een eerste controle van cursusdossiers door de examencommissie heeft inmiddels plaatsgevonden. De commissie waardeert de aandacht van de opleidingen voor de verantwoording van de relatie tussen de eindtermen en het programma en onderschrijft de noodzaak van de genoemde volgende stap.

2.3 Onderwijsleeromgeving

Didactisch concept

De opleidingen volgen het didactisch concept 'Studentactiverend Onderwijs'. Volgens dit concept doen studenten de meeste kennis, inzicht en vaardigheden op door actief aan de slag te gaan met hun vak. Zo leren zij van hun activiteiten, vertonen in toenemende mate zelfstandig en onafhankelijk studiegedrag en nemen steeds meer verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces. Dit doen zij in intensieve interactie met hun medestudenten en docenten. Hieronder wordt weergegeven hoe de opleidingen dit concept toepassen in de onderwijsprogramma's.

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

Er zijn weinig hoorcolleges, veruit de meerderheid van de colleges vindt plaats in werkgroepen. De cursussen Klassieke Archeologie 1 en 2 zijn volgens de zelfstudie een goed voorbeeld van studentactiverend onderwijs. In de wekelijkse werkcolleges worden onderzoeksopdrachten middels peer review gezamenlijk besproken. Studenten vertelden aan de commissie dat er veel afwisseling van werkvormen is, soms zelfs binnen één bijeenkomst. Studenten moeten regelmatig presentaties houden. Dit wordt meestal als nuttig ervaren door de studenten. Bij sommige vakken worden er volgens de studenten teveel presentaties door medestudenten gehouden, wat het niveau van de bijeenkomsten geen goed zou doen. De commissie heeft waardering voor de diversiteit aan werkvormen. De commissie adviseert de opleiding daarbij om scherp in de gaten te houden of de gekozen werkvormen in alle gevallen motiverend en activerend werken.

Volgens de zelfstudie is het contact tussen docenten en studenten direct en persoonlijk en zijn de drempels laag. Studenten hebben dit in het gesprek met de commissie bevestigd. Zij weten dat zij altijd bij hun docenten terecht kunnen.

Masteropleiding Oudheidstudies

De colleges vinden uitsluitend plaats in werkgroepen. Alle bijeenkomsten zijn werkcolleges met praktische opdrachten, zoals mondelinge presentaties en schriftelijke verslagen.

Aan de colleges Klassieke Traditie 1 en 2 participeren studenten uit beide programma's, die dus verschillende vooropleidingen hebben genoten. Studenten vertelden de commissie dat een actieve inbreng van studenten werd verwacht, wat zij als een meerwaarde hebben ervaren.

Het contact tussen docenten en studenten is volgens de zelfstudie direct en hartelijk en de drempels zijn laag. De commissie heeft dit geverifieerd in het gesprek met de studenten en alumni. Zij bevestigden dit en gaven aan de kleinschaligheid en korte lijnen te waarderen.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

De opleiding werkt weinig met hoorcolleges en veel met werkgroepen en research seminars, waarbij gestreefd wordt naar onderwijs in kleine groepen van niet meer dan twintig studenten. In alle cursussen wordt volgens de zelfstudie consequent van studenten gevraagd om kritisch na te denken over de teksten die ze gelezen hebben en wordt van de studenten verwacht dat zij bereid en in staat zijn hun ideeën en inzichten tegenover medestudenten, de docent en anderen te verwoorden. De commissie heeft dit geverifieerd bij de studenten. De studenten bevestigen dat het onderwijs activerend is ingericht. Presentaties door medestudenten worden echter niet altijd als zinvol ervaren. De commissie heeft de suggestie ontvangen dat het mogelijk zinvoller is om groepspresentaties te laten verzorgen, waarbij studenten feedback aan elkaar kunnen geven voordat de presentatie wordt verzorgd in het college. De commissie denkt dat dit inderdaad mogelijk een zinvoller invulling is.

2.4 Studeerbaarheid

De kwantitatieve gegevens met betrekking tot instroom, studeerbaarheid en rendementen zijn opgenomen in Bijlage 5.

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

Instroom, doorstroom en uitstroom

De instroomcijfers van de opleiding in Nijmegen vertoonden in de periode 2005 tot 2011 een licht stijgende lijn, al is in het nu lopende jaar een terugval te constateren. Gerelateerd aan de

algehele terugval in eerstejaars Griekse en Latijnse taal en cultuur in Nederland is deze gering. Daarnaast constateert de commissie dat het Nijmeegse percentage van de landelijke instroom constant blijft. De opleiding streeft naar een stabilisatie rond de twintig eerstejaars.

Ieder jaar constateert de opleiding volgens de zelfstudie dat het ingangsniveau van de eerstejaarsstudenten zeer divers is. Voor sommigen blijkt de overgang van de middelbare school naar een universitaire opleiding een erg grote stap. De opleiding steunt hen zoveel mogelijk. Zo wordt het grammaticaonderwijs verzorgd door docenten die tevens een aanstelling aan een middelbare school hebben en zijn de extra colleges in de talen ook toegankelijk voor studenten die in beide talen eindexamen hebben gedaan, maar op de universiteit niet goed kunnen meekomen. De commissie heeft waardering voor de aandacht voor de overgang van het middelbaar onderwijs naar de universiteit.

Uit de rendementscijfers blijkt dat een minderheid van de studenten de opleiding in drie jaar afrondt. Volgens de zelfstudie wordt dit veroorzaakt door onder andere de steeds frequentere buitenlandverblijven. Daarnaast werken studenten soms langer aan de bachelorscriptie dan nodig of gewenst is, wat ook naar voren kwam in het rapport van de vorige onderwijsvisitatie. Daarom blijft het verbeteren van de rendementen voor de opleiding een voortdurend punt van aandacht. In het academisch jaar 2010-2011 is een aanwezigheidsplicht voor alle werkcolleges ingevoerd. Met ingang van het academisch jaar 2012-2013 is een aantal extra maatregelen ingevoerd. Het aantal college-uren per cursus is verhoogd, zodat het aantal contacturen per week minimaal vijftien bedraagt. Het mentoraat is uitgebreid naar het tweede en derde bachelorjaar. Daarnaast zijn scriptiewerkgroepen ingevoerd. De commissie onderschrijft de noodzaak tot maatregelen en is positief over de aanpassingen in de opleiding hieromtrent. De commissie adviseert de opleiding om scherp te blijven monitoren of de gewenste rendementsverhoging wordt gerealiseerd in de komende jaren.

Studeerbaarheid

De commissie heeft de studielast van de opleiding besproken met de studenten. De studenten gaven aan dat de studielast hoog is; zij werken meestal fulltime aan de studie. De studenten met wie de commissie heeft gesproken, hebben weinig tijd voor bijbanen naast de studie. De studenten gaven aan dat over het algemeen de studenten zeer gemotiveerd zijn voor de studie.

De opleiding biedt een deficiëntieprogramma aan voor studenten die één van de vakken Grieks of Latijn niet als eindexamenvak hebben afgerond op het vwo. Volgens de studenten is dit programma zeer effectief. Zij worden in weinig tijd op het juiste niveau van de deficiëntietaal gebracht.

Studiebegeleiding

De vorderingen van de studenten komen ter sprake in de mentorgesprekken die alle eerstejaars minimaal vijfmaal per jaar hebben. De mentoren zijn docenten die college geven in de propedeuse. Zij begeleiden ieder vier à vijf studenten met wie zij spreken over hun motivatie, welbevinden, studiesucces en eventuele problemen. Dit mentoraat, ingevoerd in het jaar 2007-2008 was tot het jaar 2011-2012 uitsluitend bedoeld voor eerstejaarsstudenten, maar is vanaf het lopende jaar 2012-2013 ook bedoeld voor tweedejaarsstudenten en met ingang van 2013-2014 tevens voor derdejaars.

Verder voert de studieadviseur elk jaar aan het einde van het eerste semester voortgangsgesprekken met alle eerstejaarsstudenten, en brengt naar aanleiding daarvan een voorlopig studieadvies uit. Hij adviseert studenten die problemen ondervinden met het

bijhouden van de studie, en doet dit op een proactieve wijze door studenten bij dreigende problemen op te roepen voor een gesprek.

In de zomer van 2012 is voor het eerst aan elke propedeusestudent een bindend studieadvies (BSA) uitgebracht, dat als consequentie heeft dat onvoldoende presterende studenten (minder dan 40 EC in de propedeuse behaald) de studie moeten staken. Geen enkele student van het betreffende cohort heeft een negatief BSA gekregen.

De studenten met wie de commissie heeft gesproken, spreken zich positief uit over de begeleiding. Het mentoraat geeft hen een goede ondersteuning en zij weten daarnaast de studieadviseur te vinden bij problemen en vragen.

Studenten gaven aan dat zij vinden dat er in de opleiding te beperkt informatie wordt gegeven over de mogelijkheden na de bacheloropleiding en masteropleiding. Zij zouden graag meer willen horen over alternatieven voor de lerarenopleiding. De commissie adviseert de opleiding om in een vroeg stadium van de opleiding aandacht aan het beroepsperspectief en vervolgopleidingen te besteden. Studenten hebben behoefte aan deze informatie voordat zij een keuze maken voor een minor in de bacheloropleiding.

Masteropleiding Oudheidstudies

Toelatingscriteria

Het programma Klassieke Cultuur, dat nieuw is aan de Radboud Universiteit Nijmegen, geeft behalve studenten met een bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur ook niet-classici toegang tot de master Oudheidstudies, te weten:

- studenten met een BA Taal- en Cultuurstudies van de Universiteit Utrecht met hoofdrichting Antieke Cultuur;
- studenten met een BA Liberal Arts and Sciences van de Universiteit Utrecht met hoofdrichting Antieke Cultuur;
- studenten met een BA Geschiedenis of Kunstgeschiedenis met één minor op het gebied van de Oudheid (tenminste 15 EC);
- studenten met een BA in een andere opleiding Letteren met twee minoren op het gebied van de Oudheid.

De commissie heeft waardering voor de mogelijkheid voor niet-classici om in te stromen in de masteropleiding. Dit maakt verdieping in de antieke cultuur en literatuur mogelijk ook voor studenten zonder kennis van de Griekse en/of Latijnse taal.

Instream, doorstroom en uitstroom

De instroomcijfers vertonen een stijgende lijn van acht naar vijftien studenten. De opleiding streeft naar een stabilisatie rond de vijftien masterstudenten.

Uit de rendementcijfers blijkt dat een meerderheid van de studenten langer dan een jaar nodig heeft om de masteropleiding af te ronden. Een van de redenen van de (te) lange studieduur in de masteropleiding lijkt te zijn dat studenten vaak al in een vroeg stadium van hun studie wordt gevraagd les te komen geven op een middelbare school. Hoewel dit moeilijk te vermijden is vanwege de schaarste aan leraren Klassieken, wordt het door de docenten ten zeerste afgeraden. De commissie adviseert de opleiding te blijven zoeken naar mogelijkheden om studenten zich te laten houden aan de voorgeschreven studieduur.

Studeerbaarheid

De commissie heeft de studielast van de opleidingen besproken met de studenten. Het programma wordt door de studenten ervaren als redelijk zwaar, maar studeerbaar. De commissie heeft ook deze indruk.

Studiebegeleiding

De studieadviseur adviseert studenten die problemen ondervinden met het bijhouden van de studie, en roept studenten met studieachterstand op voor een gesprek. Ook de docenten nemen vaak een dergelijke taak op zich. De studenten met wie de commissie heeft gesproken, spreken zich positief uit over de begeleiding. Bij ziekte of andere onvoorziene omstandigheden is er veel begrip en kan het programma zodanig worden aangepast dat studievertraging zoveel mogelijk wordt voorkomen, aldus de studenten.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

Instroom, doorstroom en uitstroom

Het merendeel van de studenten in de opleiding heeft eerst de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur met de specialisatie Amerikanistiek aan de Radboud Universiteit Nijmegen doorlopen. Deze studenten hebben zonder meer toegang tot de opleiding. Aanvragen voor toelating tot de opleiding door studenten met een vooropleiding van een andere Nederlandse universiteit worden gescreend door de examencommissie in samenspraak met de studieadviseur. Buitenlandse studenten kunnen worden toegelaten op basis van een door de examencommissie gescreend dossier. Daarbij kan de student worden gevraagd om nadere informatie over zijn vooropleiding te verschaffen en een *writing sample* te overhandigen waaruit blijkt dat hij over een gevorderd niveau van academische schrijfvaardigheid beschikt. Indien nodig en mogelijk maakt een interview deel uit van de toelatingsprocedure. Tevens wordt het advies ingewonnen van de Dienst Studentzaken die het dossier van de desbetreffende student beoordeelt volgens de criteria van het NUFFIC. De commissie is van mening dat een grondige toelatingsprocedure wordt gehanteerd. De toelatingseisen zijn volgens de commissie passend voor de aard van de opleiding.

Ondanks het feit dat de opleiding (op één keuzecursus na) volledig Engelstalig is, ligt het aantal internationale studenten binnen de masteropleiding Noord-Amerika Studies laag. Samen met de faculteit werkt de opleiding momenteel aan strategieën voor de werving van internationale master studenten, mede omdat deze vorm van internationalisering een verrijkende en verdiepende bijdrage kan leveren aan het masterprogramma. De commissie is het met de opleiding eens dat een toename van het aantal internationale studenten een verrijking zal zijn en waardeert de inspanningen daaromtrent.

De commissie heeft de rendementcijfers bestudeerd. Het aantal studenten dat na één jaar de opleiding afrondde, schommelde de afgelopen jaren tussen ongeveer twintig en dertig procent. De commissie vindt dit zorgwekkend en vindt het opvallend dat de opleiding hier nauwelijks op reflecteert in de zelfstudie. De commissie heeft met het management van de opleiding besproken welke *incentives* genomen (kunnen) worden om het rendement te verbeteren. Een aanzet tot verhoging van het rendement is de programmering van een cursus ter ondersteuning van het scriptieproces. Het management gaf aan dat zij momenteel overlegt over verdere maatregelen. De commissie onderstreept de noodzaak tot dergelijke maatregelen.

Studeerbaarheid

De commissie heeft de studielast van de opleidingen besproken met de studenten. Het programma wordt door de studenten ervaren als studeerbaar. Studenten rapporteerden aan de commissie dat zij in het eerste semester ongeveer veertig uur per week besteedden aan de studie. In het tweede college is de studielast lager. De studenten gaven aan dat zij de tijd die zij besteden aan het schrijven van de scriptie uitsmeren over een langere periode. Zij plannen hun afstuderen bijvoorbeeld in augustus in plaats van in juni.

Studiebegeleiding

De opleiding beschikt over een studieadviseur die fungeert als eerste aanspreekpunt met betrekking tot het studieverloop en de studiebegeleiding. De rol van de studieadviseur is drieledig. Studenten kunnen per mail of tijdens een gesprek vragen stellen over de invulling van hun curriculum binnen de opleiding, informatie verkrijgen met betrekking tot overgangsregelingen en gesprekken voeren over hun studieverloop en/of hun scriptieproces. Verder kan de studieadviseur advies geven over studiehouding en -planning of verwijzen naar specifieke trainingen. Tot slot bemiddelt de studieadviseur bij persoonlijke problemen en/of handicaps. De studenten met wie de commissie heeft gesproken, spreken zich positief uit over de begeleiding.

2.5 Onderwijspersoneel

De studenten van de drie opleidingen met wie de commissie heeft gesproken, spraken zich positief uit over de docenten. De docenten zijn volgens de studenten zeer deskundig en behulpzaam. De studenten hebben een goed persoonlijk contact met de docenten en gaven aan dat docenten over het algemeen goed bereikbaar zijn voor extra vragen en/of extra begeleiding, ondanks de kleine aanstellingen.

De commissie heeft een aantal docenten van de drie opleidingen gesproken en het overzicht van de docenten bestudeerd en baseert daarop haar oordeel over de kwaliteit en kwantiteit van het onderwijsgevend personeel. De commissie stelt vast dat het aantal beschikbare docenten voor het verzorgen van het onderwijs voldoende is. Ook vindt zij de kwaliteit van de docenten, zowel inhoudelijk als didactisch, voldoende.

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur en masteropleiding Oudheidstudies

De afdeling Griekse en Latijnse taal en cultuur verzorgt voor de opleidingen het onderwijs in Latijn, Grieks en archeologie. De afdeling beschikt over een vaste staf van drie hoogleraren, een uhd, drie ud's en twee docenten, wier gezamenlijke expertise in de talen zich uitstrekt van archaisch Grieks tot humanistisch Latijn; bij de archeologen zijn de klassieke en de provinciaal-Romeinse archeologie de aandachtsgebieden. Het onderwijs in de oude geschiedenis wordt verzorgd door de afdeling Geschiedenis, en het onderwijs in de antieke wijsbegeerte wordt verzorgd vanuit de Faculteit Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen. Een deel van het onderwijs wordt verzorgd door tijdelijke docenten en ud's en ook promovendi worden ingezet indien hun aanstelling en hun specialisme dat toelaten.

Zestien stafleden beschikken over een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO), voor de overige stafleden loopt de procedure. Vorm en inhoud van het studieprogramma worden door de staf in onderling overleg en in samenspraak met de opleidingscommissie bepaald.

De bacheloropleiding heeft een staf-studentratio van 1:21. De masteropleiding heeft een staf-studentratio van 1:27. De opleiding heeft deze ratio's berekend aan de hand van de uren die door de docenten worden besteed aan het onderwijs. De personeelsbezetting is bij bijna alle vakken van de opleiding min of meer op peil, met uitzondering van het Grieks, met name op

het gebied van de vaste stafleden. Studenten maken al in het eerste jaar kennis met alle docenten.

De docenten ervaren een behoorlijke werkdruk hoewel de staf-studentratio relatief laag is. Dit komt volgens de zelfstudie deels door het vele onderwijs dat buiten de opleiding wordt verzorgd. Daarnaast komt dit doordat het geringe aantal docenten maakt dat zij praktisch nooit kunnen worden vrijgesteld van de vele bestuurlijke taken die zich in de opleiding, maar ook binnen de faculteit aandienen. Het organiseren van een *sabbatical* is hierdoor ook moeilijk, omdat onderwijs van de vrijgestelde collega niet makkelijk overdraagbaar is. Prioriteit wordt gegeven aan het verzorgen van onderwijs, zodat deze taak vaak ten koste van de onderzoekstijd gaat.

Volgens de zelfstudie zijn er enige beperkingen van de staf in enkele facetten van de vakbeoefening waarin geen eigen onderzoek wordt verricht. Het gaat om de minder uitgebouwde poot op het gebied van (historische) taalkunde in het Latijn en het Grieks en, voor de archeologie, de studie van de Griekse wereld vóór de Archaïsche tijd. De leeropdrachten Provinciaal-Romeinse Archeologie en Oudchristelijk Grieks en Latijn, Middeleeuws Latijn en Vulgair Latijn zijn niet gecontinueerd, maar de expertise is aanwezig op ud-niveau, zodat het begeleiden van masterscripties op al deze gebieden mogelijk blijft.

De studenten van beide opleidingen met wie de commissie heeft gesproken, spraken zich positief uit over de docenten. Zij zijn volgens de studenten zeer deskundig en behulpzaam. De studenten hebben een goed persoonlijk contact met de docenten en gaven aan dat docenten over het algemeen goed bereikbaar zijn voor extra vragen en/of extra begeleiding, ondanks de kleine aanstellingen.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

De opleiding heeft sinds september 2012 twee hoogleraren in de kernstaf. De staf van de master Noord-Amerika Studies bestaat verder uit drie universitair docenten, zeven tijdelijke (universitair) docenten en twee promovendi. Daarnaast wordt de cursus Amerikaans Staatsrecht gegeven door een hoogleraar van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid.

De staf wordt ondersteund door een studieadviseur, een internationaliseringsmedewerker en een secretariaatsmedewerker. De totale omvang van de docerende staf bedraagt 1,36 fte voor onderwijs. Een aantal van de genoemde docenten participeert ook in de masteropleiding Letterkunde en in de Research Master Letterkunde, waardoor het aantal fte's dat voor de masteropleiding Noord-Amerika Studies beschikbaar is, in de praktijk lager uitvalt.

De docenten in vaste dienst hebben allen het BKO-certificaat behaald. Van nieuw aangesteld, tijdelijk, personeel wordt verwacht dat zij de nodige inspanningen verrichten om deze kwalificatie tijdens hun aanstelling te behalen.

Alle stafleden met een vaste aanstelling hebben onderzoekstijd, wisselend van 0,4 fte tot 0,1 fte, en participeren lokaal in ten minste één van de onderzoeksprogramma's of subprogramma's van het facultaire onderzoeksinstituut, het Institute for Historical, Literary and Cultural Studies (HLCS), of nemen deel aan het onderzoek dat plaats vindt binnen het geesteswetenschappelijke onderzoeksthema Europe and its Worlds. Ook beschikt een aantal van de tijdelijk aangestelde stafleden over onderzoekstijd en participeert zij in deze vaak interdisciplinaire onderzoeksgroepen.

Overwegingen

De commissie constateert na bestudering van de onderwijsprogramma's van de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur, de masteropleiding Oudheidstudies en de masteropleiding Noord-Amerika Studies dat de opleidingen de studenten over het algemeen in staat stellen de eindkwalificaties te bereiken. Enkele specifieke eindtermen van de opleidingen zijn echter volgens de commissie zodanig ambitieus geformuleerd dat deze niet haalbaar zijn in de huidige onderwijsprogramma's. De commissie geeft de opleidingen ter overweging om deze eindtermen te herformuleren zodat deze meer overeenkomen met de mogelijkheden in de onderwijsprogramma's.

De commissie stelt vast dat de opleidingen beschikken over een passend, goed gekwalificeerd docentenkorps. Het aantal beschikbare docenten is voldoende en expertise op de gangbare vakgebieden is aanwezig.

De opleidingen bieden kleinschalig onderwijs aan, waarbij een goede verstandhouding tussen staf en studenten bestaat.

De bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur kent een duidelijke opbouw. De onderdelen van het programma zijn zodanig op elkaar afgestemd dat op een brede inleiding in zowel de beide talen als de cultuurvakken een verdieping volgt die de student voldoende kennis en inzicht verschaft om door te stromen naar de masteropleiding Oudheidstudies. De commissie heeft waardering voor de multidisciplinaire structuur van het programma. De commissie constateert dat meer aandacht in het programma gewenst is voor schrijfvaardigheden, bijvoorbeeld in een onderzoeksleerlijn.

De beide varianten masteropleiding Oudheidstudies kennen een gedegen inrichting en een duidelijke opbouw. De commissie vindt het positief dat het brede diachrone spectrum wordt behandeld en dat er veel aandacht is voor de verbinding tussen de Latijnse wereld en de Griekse wereld. Het programma is voldoende interdisciplinair en er worden originele onderwerpen en literatuur van zeldzame auteurs behandeld. De commissie is van mening dat de toepassing van moderne literair theoretische concepten op de Griekse en Latijnse teksten nog versterkt mag worden in het programma.

De beide varianten van de masteropleiding Noord-Amerika Studies kennen een gedegen inrichting. De opleiding beschikt duidelijk over een groot netwerk, dat tot uiting komt in het grote aantal gastcolleges uit het brede veld, zoals buitenlandse zaken.

De rendementen van de opleidingen zijn aan de lage kant. De commissie heeft geconstateerd dat de opleidingen maatregelen nemen om de rendementen te verbeteren.

Conclusie

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur: de commissie beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Masteropleiding Oudheidstudies: de commissie beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies: de commissie beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing en beoordeling weergegeven (3.1 en 3.2) en vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindkwalificaties van de opleidingen realiseren (3.3).

3.1 Toetsing en beoordeling

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

De opleiding gebruikt verschillende toetsvormen. In de major worden de meeste cursussen afgesloten met een schriftelijke kennistoets, vaak in combinatie met tussentijdse toetsing in de vorm van presentaties en schriftelijke opdrachten en/of een paper aan het einde van de collegereeks.

In de propedeuse worden de tekstvakken voortdurend getoetst doordat studenten iedere week een vertaling moeten inleveren; bij de beide grammaticavakken wordt om de week een schriftelijke overhoring van een beperkt onderdeel van de leerstof afgenomen die meetelt voor het eindcijfer. De commissie is positief over deze frequente wijze van toetsing. Hierdoor worden studenten gedwongen om regelmatig te werken en niet met studeren te wachten tot vlak voor een tentamen.

Twee onderdelen van de major worden niet afgesloten met een schriftelijke toets, omdat ze zijn geïntegreerd in andere cursussen. Alfa-informatiekunde is geïntegreerd in Klassieke Filologie en wordt getoetst middels praktische opdrachten; Algemene Communicatieve Vaardigheden is gedeeltelijk geïntegreerd in klassieke archeologie, waar de toetsing plaatsvindt met een werkstuk dat op vorm, structuur en inhoud wordt beoordeeld, en gedeeltelijk in oude geschiedenis, waar getoetst wordt op een samenvatting en een mondelinge presentatie.

Ook in de minoren worden de meeste cursussen afgesloten met een schriftelijke kennistoets. In de verdiepingsminor Grieks en Latijn en de minor Griekse en Latijnse letterkunde eindigen alle modules met een schriftelijk tentamen, behalve de cursus De Antieke Roman, waarvoor men een werkstuk moet schrijven. In de minor Klassieke cultuur worden alle cursussen afgesloten met een schriftelijk tentamen; in de minor Archeologie ook, behalve het werkcollege Klassieke archeologie, waar wordt getoetst aan de hand van praktische opdrachten, en de veldwerkstage. Binnen de minor Oudheidkunde, tot slot, wordt een groepspresentatie getoetst alsmede de bijdrage aan de door de studenten zelf samengestelde reisgids en een individuele presentatie op locatie tijdens de verplichte excursie.

De commissie heeft een selectie van toetsen en schriftelijke opdrachten van de bacheloropleiding bestudeerd. De bijbehorende literatuur en het antwoordmodel of beoordelingsformulier was bij een aantal vakken beschikbaar. De commissie constateert dat de toetsen van de opleiding aansluiten op het aangeboden onderwijs en van voldoende niveau zijn. Er is sprake van adequate toetsing van kennis en vaardigheden. Het aantal papers dat studenten moeten produceren om de schriftelijke vaardigheden te ontwikkelen en te toetsen

is echter aan de beperkte kant, constateert de commissie. Dit wordt bevestigd door studenten en alumni, die dit als verbeterpunt aanmerkten. De commissie adviseert om het aantal toetsen waarin studenten hun schrijfvaardigheid moeten tonen, te vergroten. Dit sluit aan bij het advies van de commissie om in het onderwijsprogramma meer aandacht voor schrijfvaardigheid te besteden.

Volgens de zelfstudie krijgen studenten op verschillende manieren feedback. In (werk)colleges geeft de docent commentaar op bijdragen van de student(en). Soms heeft de feedback de vorm van *peer reviews* door medestudenten. Na afloop van schriftelijke tentamens krijgen studenten de gelegenheid hun werk in te zien en het desgewenst met de docent(en) te bespreken. Werkstukken worden becommentarieerd met aantekeningen, en meestal ook in een persoonlijke bespreking. Omvangrijkere werkstukken, bijvoorbeeld ter afsluiting van werkgroepen en de bachelorscriptie, worden altijd mondeling besproken. De commissie constateert op basis van gesprekken met studenten en alumni en op basis van documentenstudie dat de hoeveelheid feedback op schriftelijke opdrachten beperkt is. Daarnaast zijn de beoordelingscriteria voor werkstukken vooraf niet altijd voldoende helder voor studenten. De commissie adviseert de opleiding om hier aandacht aan te besteden.

Masteropleiding Oudheidstudies

De opleiding hanteert verschillende toetsvormen, zoals schriftelijke kennistoetsen, mondelinge presentaties en schriftelijke verslagen. De commissie heeft een selectie van deze toetsen en werkstukken bestudeerd. De commissie constateert dat de toetsen van de opleidingen aansluiten op het aangeboden onderwijs en van voldoende niveau zijn. Er is sprake van adequate toetsing van kennis en vaardigheden. De commissie stelt vast dat de kwaliteit van de toetsen voldoende is. De commissie waardeert de hoeveelheid (duidelijke geformuleerde) feedback op gemaakt werk.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

De opleiding hanteert verschillende toetsvormen. Bij een groot gedeelte van de cursussen wordt gekozen voor toetsing via het zogenaamde *take home* tentamen waarbij studenten een aantal in academisch Engels geschreven onderzoeksopdrachten inleveren. Daarbij ligt de nadruk niet op de reproductie van aangeboden leerstof, maar op het zelfstandig, kritisch verwerken van de leerstof en het toepassen van tijdens de colleges verworven inzichten.

Op cursusniveau kan een onderscheid gemaakt worden tussen twee soorten toetsvormen:

- toetsvormen die vooral zijn gericht op het leerproces: leesverslagen, logboeken, korte schrijfopdrachten en presentaties, waarbij de student de aangeboden stof in kleinere eenheden actief en kritisch verwerkt.
- toetsvormen die zijn gericht op toetsing van de gerealiseerde eindkwalificaties: dit zijn de grote(re) onderzoeksopdrachten waarbij van de student wordt verwacht dat hij/zij de totaliteit van de aangeboden stof overziet en verwerkt. De studenten voeren deze opdrachten uit ter afsluiting van de cursus. In sommige gevallen schrijven studenten ook halverwege de cursus een langere onderzoeksopdracht (de zogenaamde midterm).

Er wordt in de opleiding veel aandacht besteed aan academisch schrijven. Veel cursussen worden afgerond met een research paper waarin studenten op academische wijze verslag leggen van een zelfstandig en individueel uitgevoerd onderzoek over een aspect van de in de cursussen aangereikte thematieken. Daarnaast voeren de studenten tijdens de loop van cursussen deelopdrachten uit, soms individueel, soms in groepsverband, die meewegen bij de bepaling van het eindcijfer. Studenten oefenen zeer regelmatig met het uitvoeren van

(interdisciplinair) onderzoek in de vorm van geschreven opdrachten van wisselende omvang (kleinere opdrachten van 2.000 woorden tot grote onderzoeksopdrachten van 10.000 woorden), en bereiden zich op deze wijze voor op het schrijven van de masterscriptie, zowel inhoudelijk als op de gebieden van organisatie-, schrijf- en onderzoeksvaardigheden. Tevens dragen deze opdrachten bij aan het verkrijgen van het vereiste niveau op gebied van geschreven academisch Engels.

De commissie heeft een selectie van toetsen en gemaakt werk van de masteropleiding bestudeerd. De commissie constateert dat de toetsen van de opleidingen aansluiten op het aangeboden onderwijs en van voldoende niveau zijn. Er is sprake van adequate toetsing van kennis en vaardigheden. De commissie stelt vast dat de kwaliteit van de toetsen voldoende is.

3.2 Ontwikkeling toetsen en borging toetskwaliteit

Examencommissies

De drie opleidingen hebben alle een eigen examencommissie. De commissie heeft met leden van de examencommissies besproken in hoeverre zij de in 2010 versterkte rol van examencommissies oppakken. De examencommissies hebben toegelicht dat zij met ingang van 1 januari 2013 een actievere rol spelen in het bewaken van de eenheid, transparantie, validiteit en zorgvuldigheid van de toetsing. In de zomer van 2012 hebben docenten een begin gemaakt met het op systematische wijze bijhouden van cursusdossiers, die alle gegevens bevatten met betrekking tot de programmering, studielast, tentaminering en beoordeling van de betreffende cursus. Aan de hand van de door de docent aangeleverde cursusdossiers beoordelen de examencommissies, via een daartoe ingestelde toetscommissie, of de voor die cursus in het licht van de opleidingsmatrices geformuleerde doelstellingen zijn bereikt en of deze op adequate wijze zijn getoetst. De examencommissie toetst driejaarlijks alle cursusdossiers en toetst steekproefsgewijs de masterscripties aan de hand van de standaard beoordelingsformulieren. Tevens beoordeelt de toetscommissie, volgens eenzelfde zesjaarlijkse cyclus, een representatieve selectie van de geschreven scripties. De commissie waardeert de inspanningen door de examencommissies om de kwaliteit van de toetsing te borgen. Zij stelt vast dat de examencommissie nog niet volledig voldoet aan de versterkte rol, maar wel voldoende inspanningen verricht om ervoor te zorgen dat dit op korte termijn zo zal zijn. Aandacht is volgens de commissie nog nodig voor het vaststellen van de procedure bij het constateren van onvolkomenheden in toetsen en scripties.

Gestandaardiseerde beoordeling

De beoordeling van werkstukken, referaten en andere mondelinge of schriftelijke prestaties van studenten verloopt met ingang van 2012-2013 middels gestandaardiseerde formulieren. Ook de beoordelingssystematiek en vastlegging van tentamens en praktische opdrachten, verloopt meer gereguleerd en geformaliseerd. Andere veranderingen zijn dat tentamenopgaven, inclusief schriftelijke antwoordmodellen, vooraf beoordeeld worden door twee docenten. Eindcijfers worden berekend volgens een vooraf vastgestelde en in de studiegids gepubliceerde, verhouding waarin afzonderlijke toetscomponenten (bijvoorbeeld referaat, werkstuk, tentamen) worden meegeteld. De commissie heeft waardering voor de zorgvuldige wijze van toetsing en beoordeling, zoals deze vanaf het huidige academisch jaar is vastgelegd en wordt uitgevoerd.

Controle op plagiaat

De commissie heeft vastgesteld dat werkstukken, papers en scripties niet standaard op plagiaat worden gecontroleerd. De commissie adviseert met klem om dit in te voeren. Alle werkstukken dienen hiertoe (ook) digitaal te worden ingeleverd.

3.3 Gerealiseerde eindkwalificaties

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

Bachelorscriptie

In de tweede helft van het derde jaar schrijven de studenten een bachelorscriptie (10 EC). De student kan de bachelorscriptie naar keuze wijden aan een taalkundig, literair of cultuurhistorisch onderwerp. De scriptie ligt vaak in het verlengde van het Interdisciplinair werkcollege.

Om zich een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de commissie voor de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur in totaal 25 scripties gelezen (zie Bijlage 7). Bij het selecteren van de scripties is rekening gehouden met een spreiding van cijfers (lage, gemiddelde en hoge cijfers) en begeleiders. De commissie las aanvankelijk tien scripties en stelde vast dat bij enkele scripties het door de opleiding toegekende cijfer hoger lag dan haar eigen cijfer. Bovendien beoordeelde de commissie twee scripties als onvoldoende, terwijl zij twee andere op de uiterste ondergrens van een voldoende situeerde. Deze vier scripties zijn methodologisch zwak en er wordt beperkt gereflecteerd op het onderzoek. In twee van deze vier scripties wordt verouderde literatuur gebruikt. In een van de onvoldoende scripties was het academisch taalgebruik onder de maat. De commissie heeft tijdens het bezoek gesproken met de begeleiders van de twee scripties die door de commissie met een onvoldoende zijn beoordeeld. Ook heeft de commissie gesproken met de begeleiders van de twee andere scripties, die zich op de uiterste ondergrens van een voldoende bevinden. Uit deze gesprekken bleek dat soms elementen van persoonlijke aard in de ontstaansgeschiedenis van de scripties door de begeleiders bij de uiteindelijke beoordeling in positieve zin zijn verrekend.

Om de kwaliteit van de toetsing van de eindschrijfties beter te kunnen inschatten heeft de commissie haar steekproef uitgebreid. Daarbij zag zij haar indruk bevestigd dat de becijfering in doorsnee aan de hoge kant ligt, al werden enkele werkstukken door de opleiding zelf ook wel lager beoordeeld dan door de commissie. Ook stelt de commissie vast dat de scripties nauwelijks interdisciplinair zijn. De ambitie van de opleiding om een interdisciplinair programma aan te bieden, wordt niet goed zichtbaar in de overwegend monodisciplinaire scripties.

Op basis van de bestudeerde scripties concludeert de commissie dat de opleiding bij het beoordelen van scripties veel belang hecht aan de eigen inbreng van de student bij de te behandelen onderzoeksvraag en de nadere uitwerking daarvan. Het valt de commissie daarbij op dat er in de beoordeling van enkele door de commissie als zwak beoordeelde scripties minder consequent rekening is gehouden met formele voorwaarden, zoals bijvoorbeeld een gedetailleerde bronvermelding. De commissie raadt de opleiding aan om in de beoordeling ook voldoende aandacht te besteden aan elementen als de correcte omgang met de moderne wetenschappelijke literatuur, de kwaliteit van de Nederlandse vertalingen van de antieke bronteksten en het niveau van het academisch taalgebruik.

Bij de tweede reeks van nagelezen scripties heeft de commissie geen onvoldoendes vastgesteld. Alle scripties voldeden aan de vereisten. De commissie concludeert dan ook op basis van de 25 bestudeerde scripties dat de eindkwalificaties van de bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur worden gerealiseerd.

Beoordeling van scripties

Vanaf 2008 gebruiken docenten een beoordelingsformulier bij het beoordelen van scripties. Deze zijn echter niet gearchiveerd, zodat de commissie geen formulieren heeft kunnen inzien bij de bestudeerde 25 scripties.

Vanaf het studiejaar 2012-2013 wordt de bachelorscriptie door twee docenten onafhankelijk van elkaar beoordeeld. Eén docent begeleidt de scriptie en beoordeelt die, de tweede docent geeft daarnaast zijn oordeel over het eindresultaat, waarna in overleg het eindcijfer wordt vastgesteld. De commissie onderschrijft de noodzaak van een tweede beoordelaar en adviseert de opleiding om beide beoordelaars apart van elkaar een beoordelingsformulier te laten invullen, alvorens een eindcijfer wordt bepaald. Bovendien vraagt zij de opleiding te overwegen om bij zwakke scripties een breder draagvlak te geven aan de uiteindelijke beslissing tot een voldoende, dan alleen maar de oordelen van de begeleider en de tweede beoordelaar. De commissie ziet hier mogelijk een rol voor de examencommissie weggelegd.

Masteropleiding Oudheidstudies

De studenten schrijven ter afsluiting van de masteropleiding een masterscriptie (20 EC). Om een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de commissie voor de masteropleiding Oudheidstudies tien scripties gelezen (zie Bijlage 7). Bij het selecteren van de scripties is rekening gehouden met een spreiding van cijfers (lage, gemiddelde en hoge cijfers) en begeleiders.

De commissie constateert dat de scripties van de studenten van de masteropleiding Oudheidstudies van voldoende niveau zijn. Een aantal scripties is door de opleiding hoger beoordeeld dan door de commissie. In deze scripties wordt bijvoorbeeld niet correct omgegaan met secundaire bronnen of worden niet passende conclusies gepresenteerd. Ook wordt in enkele scriptie niet verwezen naar de meest recente literatuur.

Vanaf 2008 gebruiken docenten een beoordelingsformulier bij het beoordelen van scripties. Evenals bij de bacheloropleiding zijn deze echter niet gearchiveerd, zodat de commissie geen formulieren heeft kunnen inzien bij de bestudeerde tien scripties.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

Masterscriptie

De studenten schrijven ter afsluiting van de masteropleiding een masterscriptie (20 EC). In veel gevallen sluiten masterscripties aan bij de onderwerpen en disciplines die in de door de student gevolgde mastercursussen aan bod zijn geweest. Bij het programma Literatures and Cultures schrijven studenten doorgaans scripties op het gebied van letterkunde, populaire cultuur (waaronder ook film en muziek) en sociale geschiedenis, of een combinatie van deze disciplines. In het programma Transnational America ligt de nadruk op sociale en politieke geschiedenis, en binnenlandse en buitenlandse politiek.

Op basis van een door de student opgesteld scriptievoorstel wordt een geschikte begeleider aangezocht door de scriptiecoördinator. Vervolgens wordt in gesprek tussen student en begeleider de onderzoeksvraag (en eventuele deelvragen) definitief vastgesteld. In een aantal begeleidingsbijeenkomsten worden vervolgens de verschillende door de student geschreven hoofdstukken besproken aan de hand van de door de begeleider verstrekte feedback en wordt de loop van het scriptieproces besproken. De student levert de scriptie op een vooraf vastgestelde datum in.

Om een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de commissie voor de masteropleiding Noord-Amerika Studies 25 scripties gelezen (zie Bijlage 7). Bij het selecteren van de scripties is rekening gehouden met een spreiding van cijfers (lage, gemiddelde en hoge cijfers) en begeleiders. De commissie las aanvankelijk tien scripties en stelde vast dat in een aantal gevallen het door de opleiding toegekende cijfer beduidend hoger lag dan haar eigen cijfer. Omdat de commissie twee scripties als onvoldoende beoordeelde, heeft zij een gesprek gevraagd met de begeleiders van deze werkstukken. In één geval was dit mogelijk. Over de tweede scriptie heeft de commissie van gedachten gewisseld met leden van de examencommissie, aangezien de begeleiders de universiteit inmiddels hadden verlaten. In het gesprek uitte de commissie haar zorgen rond het onzorgvuldig citeren van bronnen. De commissie toonde aan dat alinea's in de scriptie integraal bestaan uit zinnen die aan de bron ontleend worden zonder gebruik van aanhalingstekens en dat bronnen fout worden geciteerd. In het gesprek bleek dat deze zaken door de beoordelaars niet zijn gedetecteerd als gevolg van de tijdsdruk bij het beoordelingsproces, namelijk door de dreiging dat de student alle reeds behaalde studiepunten zou verliezen. Anderzijds bleek uit het gesprek dat niet alle begeleiders in het verleden over de nodige expertise beschikten om te kunnen waken over de beheersing van het in de scripties gehanteerde Engels op het hoge niveau dat de opleiding zelf herhaaldelijk als kenmerkend voor haar keuzes naar voren schuift.

De commissie constateert dat het niveau van het Engels in veel scripties niet voldoet aan de door de opleiding gestelde norm. In het gesprek met het management bleek dat in het verleden niet alle begeleiders en beoordelaars native speaker waren of een opleiding Engels hadden gevolgd. Vanaf het lopende academisch jaar is dat wel het geval. De commissie gaat ervan uit dat de opleiding nu in staat is om zorgvuldig te bewaken of het beoogde taalniveau van studenten wordt gerealiseerd.

Om de kwaliteit van de toetsing van de eindsripties beter te kunnen inschatten, heeft de commissie haar steekproef uitgebreid. In deze tweede reeks werden geen onvoldoendes vastgesteld. Alle scripties voldeden ruimschoots aan de vereisten. De commissie concludeert dan ook op basis van de 25 bestudeerde scripties dat de eindkwalificaties van de masteropleiding Noord-Amerika Studies worden gerealiseerd.

Beoordeling van scripties

De begeleider en de (op basis van aanwezige expertise aangewezen) tweede lezer beoordelen de afgeronde scriptie onafhankelijk van elkaar, op basis van expliciet door de faculteit geformuleerde criteria. Het uiteindelijke cijfer wordt vervolgens vastgesteld in overleg tussen begeleider en tweede lezer, waarbij de tweede lezer als eerste zijn oordeel uitspreekt.

In geval van een masterscriptie die uitdrukkelijk binnen een onderzoeksveld valt waar de staf weinig of geen expertise in heeft, wordt, in overleg tussen student en begeleider, bepaald of het wenselijk of noodzakelijk is de deskundigheid in te roepen van een tweede begeleider uit het betreffende wetenschapsveld, bijvoorbeeld kunstgeschiedenis, bedrijfscommunicatie, rechtswetenschappen of sociale wetenschappen. In een dergelijk geval is de facto sprake van twee begeleiders, die beiden de scriptie en het scriptieproces in zijn totaliteit beoordelen. Wel zag de commissie haar indruk bevestigd dat de interdisciplinariteit van de opleiding soms grote uitdagingen stelt. De commissie vroeg zich in sommige gevallen af of de begeleiding met een collega buiten de opleiding de beste oplossing is om goede begeleiding te verzekeren en of de opleiding – zeker nu ze recent stevig uitgebreid is – er niet beter zou aan doen de studenten een scriptie-onderwerp minder ruim te laten kiezen. De commissie stelt vast dat die vrijheid er soms in resulteert dat een onderwerp behandeld wordt dat niet tot inzichten leidt die een bijdrage tot de kern van de Amerikanistiek vormen.

Vanaf januari 2013 is de opleiding overgegaan op het verplicht stellen van een schriftelijk beoordelingsverslag door de begeleider. De geschreven beoordeling maakt zowel deel uit van het dossier van de student als van het dossier van de examencommissie.

De commissie heeft sterk van elkaar verschillende beoordelingsformulieren aangetroffen bij de 25 bestudeerde scripties. Hierop waren bijvoorbeeld verschillende richtlijnen voor de omvang van de masterscriptie opgenomen en verschillende normen voor het aantal taalfouten. Bij navraag bleek dat er geen standaard formulier werd voorgeschreven. Met ingang van het huidige academisch jaar is een standaard formulier voorgeschreven, toegespitst op de opleiding. De commissie benadrukt de noodzaak voor een dergelijk standaardformulier.

Overwegingen

De commissie is nagegaan of de opleidingen beschikken over een adequaat systeem van toetsing en of studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren.

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

De commissie stelt vast dat de toetsen van voldoende niveau zijn. Zij is positief over de frequente wijze van toetsing in de propedeuse. De toetsmethoden zijn adequaat en gevarieerd. Wel is het aantal papers aan de beperkte kant; essays zijn vaak van korte lengte. De commissie adviseert om het aantal toetsen waarin studenten hun schrijfvaardigheid moeten tonen, te vergroten. Verder constateert de commissie dat de hoeveelheid feedback beperkt is en dat de beoordelingscriteria voor schriftelijke opdrachten niet altijd voldoende helder zijn voor studenten.

Op basis van bestudeerde scripties concludeert commissie dat het eindniveau van de studenten voldoende is. De commissie merkt op dat de opleiding bij het beoordelen van scripties veel belang hecht aan de originaliteit van de behandelde onderzoeksvraag en aan een eigen mening van de student over de aangesneden thematiek. Het valt de commissie daarbij op dat er in de beoordeling van de door de commissie als onvoldoende of als zwak beoordeelde scripties onvoldoende rekening mee wordt gehouden dat niet aan formele voorwaarden wordt voldaan, zoals bijvoorbeeld een precieze bronvermelding. De commissie raadt de opleiding aan om in de beoordeling ook voldoende aandacht te besteden aan elementen als de correcte omgang met de moderne wetenschappelijke literatuur, de kwaliteit van de Nederlandse vertalingen van de antieke bronteksten en het niveau van het academisch taalgebruik. Daarnaast stelt de commissie vast dat de ambitie van de opleiding om een interdisciplinair programma aan te bieden, niet goed zichtbaar wordt in de overwegend monodisciplinaire scripties.

Masteropleiding Oudheidstudies

De commissie constateert dat de toetsen van de opleidingen aansluiten op het aangeboden onderwijs en van voldoende niveau zijn. Er is sprake van adequate toetsing van wetenschappelijke en beroepsgerichte kennis en vaardigheden. De commissie stelt vast dat de kwaliteit van de toetsen voldoende is. De commissie waardeert de hoeveelheid (duidelijk geformuleerde) feedback op gemaakt werk.

Op basis van bestudeerde scripties stelt de commissie vast dat het eindniveau van de studenten voldoende is. Een aantal scripties is door de opleiding hoger beoordeeld dan door de commissie. In deze scripties wordt bijvoorbeeld niet correct omgegaan met secundaire bronnen of worden niet passende conclusies gepresenteerd. Ook wordt niet verwezen naar de meest recente literatuur.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

De commissie constateert dat de toetsen van de opleidingen aansluiten op het aangeboden onderwijs en van voldoende niveau zijn. Er is sprake van adequate toetsing van wetenschappelijke en beroepsgerichte kennis en vaardigheden. De commissie stelt vast dat de kwaliteit van de toetsen voldoende is.

Op basis van bestudeerde scripties stelt de commissie vast dat het eindniveau van de studenten voldoende is. De commissie heeft enkele opmerkingen over de scripties. Soms wordt een onderwerp behandeld dat niet tot inzichten leidt die een bijdrage tot de kern van de Amerikanistiek vormen. De commissie constateert daarnaast dat het niveau van het Engels in veel scripties niet voldoet aan de door de opleiding gestelde norm. In twee door de commissie als onvoldoende beoordeelde scripties worden bronnen onjuist geciteerd.

Conclusie

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur: de commissie beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Masteropleiding Oudheidstudies: de commissie beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies: de commissie beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Algemeen eindoordeel

De commissie is aan de hand van haar bevindingen, oordelen en de NVAO-beslisregels gekomen tot haar algemene eindoordeel.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur* als 'voldoende'.

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Oudheidstudies* als 'voldoende'.

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Noord-Amerika Studies* als 'voldoende'.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

Prof. dr. W. (Wolfgang) Behr (1965) studeerde Sinologie, Slavische en Indo-Europese vergelijkende Taalwetenschap en Sociologie aan de universiteiten in Frankfurt am Main, Shenyang en Changchun (beiden in China), en Moskou. In 1997 promoveerde hij aan de universiteit van Frankfurt am Main met een proefschrift getiteld *Rhyming bronze inscriptions and the origins of Chinese end-rhyme versification*. Hij bekleedde *fellowships* aan de *International Institute for Asian Studies* in Leiden (1998) en aan het Swedish Collegium for Advanced Studies in Uppsala (2005). Van 1998 tot 2008 was hij aangesteld als Universitair Docent in Klassiek Chinees aan de Ruhr-universiteit in Bochum. Sinds 2008 is hij als hoofd en hoogleraar bij de vakgroep China Studies (Traditioneel China) verbonden aan de universiteit van Zürich. Hij was lid van de *International Association for Chinese Linguistics* (1997-1999), van de *European Association for Chinese Studies* (2012- heden) en als *Executive Secretary* (2001-2003), later als *president* (2003-2007) van de *European Association of Chinese Linguistics*. Hij is daarnaast mede-oprichter van de *European Association for the Study of Chinese Manuscripts*. Op dit moment is professor Behr redactielid bij zes academische tijdschriften en één van de redacteurs van de *Encyclopedia of Chinese Language and Linguistics* en het *Handbook of Early Chinese Manuscripts* (beiden te verschijnen bij E.J Brill, te Leiden).

Prof. dr. G. (Gunnar) De Boel (1955) studeerde Klassieke Filologie aan de universiteiten van Antwerpen en Gent, met postgraduate studies in Nieuwgrieks aan de Universiteit van Athene (1972-1977). Hij promoveerde in 1984 op het proefschrift *Aspecten van de transitiviteit in Homeros*, en specialiseerde zich vervolgens verder in de diachronische taalkunde van het Grieks en in de Nieuwgriekse letterkunde. In 1978-88 was hij assistent bij het seminarie voor Griekse taalkunde aan de Rijksuniversiteit Gent. In 1988 werd hij daar benoemd tot docent, in 2000 tot voltijds hoogleraar en in 2006 tot gewoon hoogleraar Vergelijkende Taalkunde en Nieuwgriekse Letterkunde. Van 1998 tot 2001 was hij deeltijds hoogleraar Nieuwgriekse Taal- en Letterkunde en Byzantinologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Professor De Boel publiceert over Oud- en Middeleeuws Griekse taalkunde en Middeleeuws- en Nieuwgriekse letterkunde, en superviseert/superviseerde zeven met een proefschrift afgeronde onderzoeksprojecten.

Prof. dr. G. (Gert) Buelens (1963) studeerde Germaanse Filologie (Engels-Duits) aan de Universiteit Gent van 1980 tot 1984 en volgde er een aanvullend jaar Zweeds en de lerarenopleiding in 1984-85. Vanaf 1985 tot 2000 was hij, met een korte onderbreking, tewerkgesteld bij het NFWO (nu FWO-Vlaanderen). In 1990 behaalde hij het diploma van D.Phil. in American Studies aan de University of Sussex, met een proefschrift over Joods-Amerikaanse immigrantenliteratuur. Van augustus 1991 tot december 1992 was hij deeltijds Universitair Docent Amerikaanse letterkunde aan de universiteit te Nijmegen. Sinds 2000 is hij verbonden aan de Universiteit Gent, waar hij momenteel de graad van hoogleraar geniet en voorzitter is van de vakgroep Letterkunde. Tevens bekleedt hij de functie van directeur van de masteropleiding *American Studies*. Professor Buelens is de auteur van enkele boeken over Henry James, waaronder recent de kritische uitgave van twee van zijn romans in de *Cambridge Complete Fiction of Henry James*. Hij trad op als (co-)editor van onder meer *Enacting History in Henry James* (CUP, 1997), *The Catastrophic Imperative: Subjectivity, Time and Memory in Contemporary Thought* (Palgrave, 2009), *After Trauma: The Future of Trauma Theory* (Routledge, 2013) en is auteur van een zestigtal essays in bundels en tijdschriften, waaronder *Diacritics*, *Modern Philology*, *Texas Studies in Literature and Language*, *Textual Practice* en *PMLA*. Hij redigeert de recensies voor *Henry James Review* en is hoofdredacteur van *Authorship*. Hij is daarnaast secretaris-generaal van de *European Association for American Studies*.

Prof. dr. J. (Jadranka) Gvozdanovic (1947) studeerde Russische en Engelse Filologie aan de Universiteit van Zagreb (1965-66) en Slavische talen en Algemene Taalwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam (1966-70), waar ze tevens in 1979 met distinctie op een proefschrift in Slavistik en Fonetiek promoveerde. Na haar promotie was ze wetenschappelijk medewerkster aan de Universiteit van Amsterdam, daarna wetenschappelijk hoofdmedewerkster en uiteindelijk universitair hoofddocente. Ze was bestuurslid van het Instituut voor Functioneel Onderzoek van Taal en Taalgebruik en lid van ZWO, later NWO beoordelingscommissies op het gebied van syntaxis en semantiek en van dialect en standaardtaal. In 1997 werd ze gewoon hoogleraar aan de Universiteit van Mannheim in Duitsland, waar ze van 2000 tot 2003 decaan van de Filosofische Faculteit was, om in december 2003 een hoogleraarschap Slavische Taalkunde aan de universiteit van Heidelberg te aanvaarden. In Heidelberg bekleedt ze sindsdien ook bestuursfuncties op faculteits- en universiteitsniveau en op het gebied van internationale betrekkingen. Haar wetenschappelijke interesses gaan in het bijzonder uit in de richting van taalverandering, functionele taalkunde, semantiek en pragmatiek, en sociolinguïstiek. Ze is auteur van drie boeken en meer dan negentig wetenschappelijke artikelen, en editor van vier andere boeken. In 2010 werd haar boek *Celtic and Slavic and the Great Migrations* door de American Association of Teachers of Slavic and East European Languages tot het beste boek van het jaar uitgeroepen.

Prof. dr. E. (Elisabeth) Hollender (1965) studeerde Judaïstiek, Semitistiek en Anglistiek aan de Universiteit van Keulen van 1985 tot 1989. In 1993 promoveerde zij op een proefschrift getiteld *Qedushta'ot des Simon b. Isaak nach dem Amsterdam Mahsor. Übersetzung und Kommentar*. Van 1992 tot 1997 was zij assistent aan het Instituut voor Judaïstiek aan de Universiteit van Keulen, alwaar zij middeleeuws Hebreeuws doceerde. In 1994-95 was zij *Yad Hanadiv/Barekba Foundation Fellow* aan de Hebreeuwse Universiteit van Jeruzalem en in 1998 was zij *fellow* aan het *Center for Advanced Judaic Studies, University of Pennsylvania, Philadelphia*. Van 1999 tot 2001 doceerde zij aan de universiteiten van Bonn en Duisburg en was zij werkzaam als aangesteld navorser bij het *Kulturwissenschaftlichen Forschungskolleg "Medien und kulturelle Kommunikation"* te Keulen. In 2001 verkreeg zij haar habilitatie/privaatdocentschap in het vak Joodse Studies aan de Gerhard Mercator Universität, te Duisburg. In 2001-02 was zij gastprofessor aan de Karl-Franzens-Universität, te Graz. Van 2003 tot 2008 was zij *Heisenberg Fellow* aan de Heinrich Heine Universität, te Düsseldorf. Van 2009 tot 2011 aanvaardde zij een professoraat (*Professor für die Religion des Judentums in Geschichte und Gegenwart*) aan de Ruhr-Universität Bochum. Sinds 2011 is zij professor voor Judaïstiek aan de Goethe Universität te Frankfurt am Main. Zij is auteur (respectievelijk co-auteur) van vier boeken en van ongeveer 40 wetenschappelijke artikelen, en editor van het wetenschappelijke tijdschrift *Frankfurter Judaistische Beiträge*.

Prof. dr. D. (Dirk) Kruijt (1943) studeerde Sociologie (*cum laude*) aan de universiteit in Nijmegen. In 1976 promoveerde hij binnen de Sociale Wetenschappen aan de Universiteit Utrecht, de universiteit waar hij tot op heden als emeritus hoogleraar Ontwikkelingsvraagstukken (departement Culturele Antropologie) aan verbonden is. Gedurende zijn carrière was hij onder meer als gasthoogleraar/-onderzoeker verbonden aan de University of London, de University of Sussex, de Freie Universität Berlin, de Universidad Complutense, het Colegio de México, de Fundação Getulio Vargas en het Instituto Universitário de Pesquisas do Rio de Janeiro, het Instituto de Estudios Peruanos, de Universidad Nacional Mayor de San Marcos en de Pontificia Universidad Católica del Perú, de Universidad Nacional de Colombia en op de Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociales (Secretaría General y Sede Costa Rica, Sede El Salvador, Sede Guatemala en Programa Cuba). Hij is auteur of co-auteur van 25 monografieën, ongeveer 20 *edited volumes* of *guest editorships*, ongeveer 210 tijdschriftartikelen of boekhoofdstukken en ongeveer 90 beleidsrapporten.

Mevr. T. (Thalia) Lysen BA (1987) begon in 2007 aan de bachelor Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de Universiteit van Amsterdam. Tijdens haar studie heeft ze daarnaast een aantal keuzevakken Hettitisch gevolgd, een minor Indo-Europese Taalwetenschap aan de Universiteit Leiden en een minor Oude Nabije Oosten Studies aan de Freie Universiteit Berlin. Haar bachelorscriptie ging over de narratieve technieken in de Hurritisch-Hettitische Kumarbicyclus in vergelijking met die in Hesiodus' *Theogonie*. Naast haar studie was zij actief als lid van de onderwijscommissie Klassieke Talen, redactielid van het opleidingsblad Wau en voorzitter van de studievereniging Laverna. Na het afronden van de bachelor heeft zij een half jaar Grieks en Latijn gedoceerd aan het Caland Lyceum in Amsterdam. Ook in de researchmaster, waarmee zij in september 2012 gestart is, richt haar onderzoek zich met name op de relatie tussen het Oude Nabije Oosten (met name Anatolië) en het vroege Griekenland. Naast haar studiebezigheden is Lysen organisator en docent bij Poeta Docta Examentrainingen, een bureau dat trainingen in de klassieke talen verzorgt voor eindexamenkandidaten.

Prof. dr. J. (John) Nawas (1960) studeerde Geschiedenis (*cum laude*) en Filosofie (*cum laude*) aan de universiteit in Nijmegen. In 1990 won hij de M.Th. Houtsma Prijs voor de beste doctoraalscriptie geschreven aan een Nederlandse universiteit over een onderwerp uit de islamitische talen of culturen. Hij promoveerde in 1993 in Nijmegen op een proefschrift getiteld *Al-Ma'mun: Mibna and Caliphate*, over een thema uit de klassieke islamitische theologie en geschiedenis. Nadien werkte hij als docent en NWO postdoc aan de universiteiten van Groningen en Utrecht. Sinds 2000 werkt hij aan de afdeling Arabistiek en Islamkunde van de Katholieke Universiteit Leuven. John Nawas was tussen 1998 en 2006 assistant general editor voor de zesdelige *Encyclopedia of the Qur'an* en is nu één van de executive editors van de *Encyclopaedia of Islam, Third edition*; binnen dit standaardwerk van de islamstudies is hij tevens verantwoordelijk voor de sectie islamitische geschiedenis tot 1500 en de sectie islamitische religieuze wetenschappen. Hij is een van de directeurs van de School of Abbasid Studies, een samenwerkingsverband tussen de universiteiten van Cambridge, Cornell, Leuven en de School of Oriental and African Studies (SOAS, Londen). Hij is auteur van een groot aantal publicaties over de islam en de Arabische wereld.

Dhr. D.H.F.R. (Daniël) Meijer (1988) volgt sinds 2011 de bacheloropleiding American Studies met de minor Media en Journalistieke Cultuur aan de Rijksuniversiteit Groningen. Gedurende zijn studie heeft hij daarnaast keuzevakken als *Power of Speech* (Politieke Rhetoriek) en *Not Constitutional* (Juridisch-Filosofisch Constitutionalisme) gevolgd. Binnen de studie is Daniël Meijer gericht op de Amerikaanse maatschappij, waarbij de politieke samenstelling van de Verenigde Staten zijn voornaamste interesse is. Daarnaast is hij zeer geïnteresseerd in de kunst van de rhetorica en welke plaats deze in de cultuur van de Verenigde Staten inneemt.

Prof. dr. K. F. L. (Karla) Pollmann (1963) studeerde Klassieke Filologie, Godgeleerdheid en Pedagogiek aan de universiteiten van Tübingen, München, Cambridge en Bochum. In 1990 promoveerde zij op een proefschrift getiteld *Das Carmen adversus Marcionitas. Einleitung, Text, Übersetzung und Kommentar*. Nadien specialiseerde zij zich verder in de literatuur van de Late Oudheid en voltooide een *Habilitationsschrift* in 1994 getiteld *Doctrina Christiana: Untersuchungen zu den Anfängen der christlichen Hermeneutik unter besonderer Berücksichtigung von Augustinus, De doctrina christiana*. Van 1989 tot 1995 werkte zij als *research fellow* aan de letterenfaculteiten in Bielefeld en Konstanz. Van 1993 tot 1995 had ze een Alexander-von-Humboldt-Stipendium aan het University College London. In 1995 werd ze tot docent Klassieke Taal- en Letterkunde benoemd aan de University of St Andrews, waar ze in 2000 werd gepromoveerd tot gewoon hoogleraar. Zij is daarnaast buitengewoon hoogleraar aan de universiteiten van Aarhus en Stellenbosch. Professor Pollmann was gasthoogleraar te Wenen

(in 1997 en 2003), aan Green College, UBC, Vancouver (1998, 2006, en 2013) en aan de universiteit van Aarhus (2007). Zij deed onderzoek aan het Institute for Advanced Study Princeton (in 1999) en op het NIAS te Wassenaar (in 2003-'04 en 2008-'09). Sinds 2013 is ze gewoon hoogleraar Klassieke Taal- en Letterkunde aan de University of Kent (Canterbury). Ze is auteur van vijf boeken en van ongeveer honderd wetenschappelijke artikelen, (co-)editor van elf wetenschappelijke bundels, lid van de wetenschappelijke redactie van vijf internationale tijdschriften en monografieënseries, en lid van de Advisory Board van twee verdere tijdschriften. Zij is bovendien *editor-in-chief* van de meerdelige *Oxford Guide to the Historical Reception of Augustine*.

Prof. dr. N. (Nigel) Worden (1955) studeerde geschiedenis aan de universiteit van Cambridge. In 1982 promoveerde hij aan dezelfde universiteit met een proefschrift over de rurale slavernij in de Kaapkolonie tijdens de achttiende eeuw. Hij doceerde African and Commonwealth History aan de universiteit van Edinburgh en maakte in 1989 de overstap naar de universiteit van Kaapstad, waar hij op dit moment werkzaam is als King George V hoogleraar in de Geschiedenis en hoofd van het departement Geschiedwetenschappen. Zijn onderzoek is gericht op de geschiedenis van Zuid-Afrikaanse en de Indische Oceaan-regio. Verder heeft hij veel gepubliceerd over de onderwerpen slavernij, sociale identiteit, eer, geweld en conflict in de Kaapkolonie. Zijn werk rondom slavernij heeft ook betrekking op het vroegmoderne Zuid- en Zuidoost-Azië en Madagascar, regio's van waaruit slaven werden gestransporteerd naar Zuid-Afrika. Hij is leider van een onderzoeksproject van de South African National Research Foundation over sociale identiteiten in het Kaapstad van de achttiende eeuw. Daarnaast is hij co-onderzoeker in een project getiteld *Empires of honor: Violence and virtue in colonial societies, 1750-1850* van het Australian Research Council. Daarnaast is hij lid van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde.

Prof. dr. A. (Alfons) Wouters (1944) studeerde Klassieke Filologie aan de Katholieke Universiteit Leuven. In 1973 promoveerde hij op een proefschrift getiteld *De grammaticale papyri uit Grieks-Romeins Egypte. Een bijdrage tot de studie van de 'Ars grammatica' in de Oudheid*. Nadien specialiseerde hij zich verder in de literaire papyrologie en in de Griekse literatuur bij prof. Eric Turner aan University College Londen. Van 1974 tot 1978 was hij aangesteld navorser bij het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (nu: FWO Vlaanderen) en doceerde hij de historische grammatica van het Grieks en het Latijn aan de Universitaire Faculteit Sint Ignatius te Antwerpen. In 1978 werd hij tot docent Griekse Taal- en Letterkunde benoemd aan de KU Leuven, waar hij in 1982 tot hoogleraar en in 1986 tot gewoon hoogleraar werd bevorderd. Vanaf 1978 tot 1991 doceerde hij zowel op de (deel-) Campus Kortrijk als te Leuven, van 1991 tot aan zijn emeritaat (in 2009) alleen te Leuven. Hij was bovendien gasthoogleraar te Groningen (in 1989-90) en aan de École Normale Supérieure te Parijs (in 1996-97). Op dit ogenblik verzorgt hij als emeritus met opdracht nog een college binnen de opleiding Grieks van de KU Leuven en blijft hij wetenschappelijk actief in een aantal onderzoeksprojecten over de taalwetenschap in de Oudheid binnen het Leuvense Centrum voor de Historiografie van de Linguïstiek. Professor Wouters is auteur van drie boeken en van meer dan 100 wetenschappelijke artikelen, (co-)editor van zes monografieën en lid van de wetenschappelijke redactie van een viertal internationale tijdschriften. Aan de KU Leuven was hij meermaals voorzitter van de Facultaire groep Letteren van de Campus Kortrijk, van de Onderwijscommissie Klassieke Filologie en van het Departement Klassieke Studies. In Nederland was hij lid van het panel GLTC bij de Visitatie Letteren in 1998, en behoorde hij tot de Commissie Romaanse Talen bij de Onderwijsvisitatie in 2005.

Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader

1. Inleiding

Dit referentiekader is bedoeld voor de bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland, die in het kader van de landelijke onderwijsvisitatie in de Geesteswetenschappen worden beoordeeld. Het betreft hier de bachelor en masteropleidingen Griekse en Latijnse taal en cultuur / oudheidstudies en de diverse opleidingen die vallen onder regiostudies (met betrekking tot Rusland en Oost- Europa, Midden-Oosten, Azië, Afrika en de Amerika's).

Omdat de visitatie betrekking heeft op een breed spectrum van opleidingen, is gekozen voor een referentiekader dat niet prescriptief van aard is, maar veel ruimte geeft aan opleidingen om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de eigen invalshoek keuzes te maken en accenten te leggen. Zo vallen onder dit cluster opleidingen waarin een bepaalde regio al dan niet met de taal/talen uit die regio (levend of klassiek) bestudeerd worden en opleidingen waarin bijvoorbeeld een religie en haar culturele invloed bestudeerd wordt. Regiostudies (en in zekere zin is Griekse en Latijnse taal en cultuur/Oudheidstudies dat ook, maar dan voor het verleden) zijn nadrukkelijk multi- en interdisciplinair en willen de regio analyseren vanuit verschillende benaderingen vanuit de geesteswetenschappen en de sociale wetenschappen. In de opleidingen wordt in verschillende mate aandacht besteed aan de geschiedenis en/of de cultuur van de volkeren en samenlevingen die in die opleiding centraal staan. Het QANU-kader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen te formuleren en om te onderbouwen dat aan de NVAOCriteria voor niveau en oriëntatie wordt voldaan. De volgende aspecten komen met wisselende accenten aan de orde in deze opleidingen:

1. Taalvaardigheid
2. Taalkunde
3. Letterkunde
4. Cultuurkunde (incl. politieke cultuur)
5. Geschiedenis
6. Wetenschapsbeoefening en bijbehorende onderzoeksvaardigheden
7. Algemene wetenschappelijke vorming.

Bij het opstellen van dit referentiekader is gebruik gemaakt van referentiekaders van collega's in het buitenland, met name van de benchmarks van de Quality Assurance Agency voor Area Studies, en Languages and related studies. Het referentiekader is gebaseerd op de descriptorren van het kwalificatieraamwerk voor het hoger onderwijs, de zgn. Dublin Descriptorren. Binnen de Dublin Descriptorren worden vijf aspecten onderscheiden: kennis en inzicht, toepassen van kennis en vaardigheden, oordeelsvermogen, communicatie en leervermogen. Daarnaast is ook gekeken naar de descriptorren die zijn opgesteld in het kader van het European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF). Voor de kennis van de talen die in de diverse opleidingen een rol spelen is gebruik gemaakt van het Common European Framework of Reference for Languages.

In het onderstaande wordt allereerst ingegaan op de doelstellingen en aard van de opleidingen die vallen onder Regiostudies en Oudheid. Aansluitend worden de domeinspecifieke eindtermen en kwalificaties en de gevolgen daarvan voor de inrichting en inhoud van het programma besproken.

2. Doelstellingen en aard van de opleidingen

De bachelor- en masteropleidingen die in de visitatie Regiostudies en Oudheid worden beoordeeld, hebben als doel studenten op te leiden tot een elementair (bachelor), dan wel meer specialistisch (master) wetenschappelijk niveau op het gebied van het object van de studie. Daarnaast bereiden ze studenten voor op een maatschappelijke loopbaan, waarbij de kennis en vaardigheden die binnen de studie verworven zijn in praktijk kunnen worden gebracht. Dit verwijst niet zozeer naar een bepaalde beroepsactiviteit, als wel naar wat de samenleving in de eerste plaats verwacht van bachelors en masters van de opleidingen, die in de visitatie regiostudies (voor de regio's Oost-Europa, Azië, Afrika Amerika's), het Midden-Oosten) Griekse en Latijnse taal en cultuur en Oudheidstudies) worden beoordeeld. Dit betekent dat zowel het wetenschappelijk niveau als de maatschappelijke relevantie dienen te zijn gegarandeerd. Actuele ontwikkelingen binnen het vakgebied krijgen voldoende aandacht in de opleiding. Eén van de doelen van de bacheloropleiding is de student zodanig op te leiden dat hij gekwalificeerd is voor een masteropleiding. Voor de (research) master geldt dat de student zodanig wordt opgeleid dat hij zelfstandig wetenschappelijk onderzoek kan uitvoeren. In principe houdt dit een dusdanig niveau in, dat de afgestudeerde master zelfstandig een proefschrift kan schrijven, al zal in de praktijk de master die doorstroomt in een promotietraject, vaak ook nog aanvullend of specifiek onderwijs volgen alvorens zelfstandig wetenschappelijk onderzoek uit te kunnen voeren.

De commissie verwacht van de bachelor- en masteropleidingen die in het kader van de visitatie Regiostudies en Oudheid beoordeeld worden, dat zij tot doel hebben:

1. kennis van en inzicht te bieden in het vakgebied van de opleiding. Dat houdt voor de opleidingen die vallen onder regiostudies in het aanleren van kennis over en inzicht in de historische en relevante contemporaine ontwikkelingen (politieke en culturele, in brede zin) van de regio in kwestie evenals het aanleren van kennis van de betreffende taal/talen, voor de opleidingen Griekse en Latijnse taal en cultuur en Oudheidstudies het aanleren van kennis over en inzicht in de historische en relevante contemporaine ontwikkelingen (politieke en culturele, in brede zin) van de regio(s) in kwestie en kennis van de talen Grieks en Latijn;
2. de student zodanig te vormen dat hij zich in woord en geschrift goed op academisch niveau kan uitdrukken, en dit over te brengen aan een publiek van specialisten en niet-specialisten;
3. de student vertrouwd te maken met de waarde van de wetenschappelijke benadering, waarvan inzicht in theorie en methodologie en een optiek van relativiteit van interpretaties een wezenlijk onderdeel uitmaken;
4. een kader te bieden waarbinnen de student probleemgericht leert omgaan met de verworven theorie en kennis, en het verworven inzicht op een wetenschappelijke manier leert toe te passen op verschillende soorten (historische) bronnen en literatuur;
5. een evenwicht te bieden tussen breedte en diepte van kennis en inzicht, waarbij het accent verschuift van breedte in de bachelor naar diepte in de master;
6. de student leervaardigheden te laten ontwikkelen die hem of haar in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan.

De bacheloropleiding biedt een algemene en brede basisopleiding en leidt op tot een elementair academisch niveau. De masteropleiding biedt specialisatie en verdieping per vakgebied. Bij de masteropleiding is het ook denkbaar dat de specialisatie en verdieping meerdere vakgebieden bestrijken. Dit heeft dan noodzakelijkerwijs gevolgen voor de mate van diepgang.

3. Eindtermen en kwalificaties van de bacheloropleiding

Studenten die een bachelor hebben afgerond in een van de opleidingen die in het kader van de visitatie Regiostudies en Oudheid beoordeeld worden, beschikken over de volgende domeinspecifieke kennis, inzichten en vaardigheden. Opleidingen kunnen naar de aard van het object van studie en de eigen invalshoek keuzes maken en accenten leggen.

Kennis en inzicht

De programma's beogen dat de student beschikt over kennis en inzicht op (een deel van) onderstaande gebieden, en wel op een niveau dat dat van het voortgezet onderwijs overtreft, en dat gebaseerd is op gespecialiseerde handboeken. De eindkwalificaties die betrekking hebben op taalverwerving omvatten ten minste:

- kennis van de taalkundige structuur (syntaxis, fonologie, morfologie, semantiek, etc.);
- kennis van de woordenschat;
- kennis van de synchrone en diachrone dimensie van de betreffende taal gelieerd aan taalkundige theorieën;
- kennis van en inzicht in de taalsituatie en de sociale en politieke aspecten van taalgebruik.

De letterkundige eindkwalificaties omvatten ten minste:

- kennis van de belangrijkste literaire stromingen en de bijbehorende werken;
- inzicht in de specifieke eigenschappen van literaire teksten en in het historisch functioneren van literatuur;
- kennis van de literaire tradities van de ta(a)l(en) en de vaardigheid om deze toe te passen bij het analyseren van teksten en met name teksten te kunnen situeren in een historische, cultureel-maatschappelijke en stilistische context;
- basale kennis van en inzicht in de belangrijkste literaire theorieën (inleidend) en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en -technieken.

De eindkwalificaties die betrekking hebben op het domein van de cultuur en geschiedenis van het land of de regio omvatten tenminste:

- brede kennis van en inzicht in het land, de cultuur en de politieke cultuur, de samenleving, kennis van diens geschiedenis, breed inzicht in de positie van de betreffende taal en het land, de cultuur, de samenleving op globaal niveau.

De taalkundige kwalificaties omvatten ten minste:

- basale kennis van en inzicht in de belangrijkste taalkundige theorieën
- (inleidend) en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en -technieken.

De algemene eindkwalificaties omvatten ten minste:

- globale kennis van wetenschapfilosofische achtergronden van
- geesteswetenschappelijk onderzoek;
- kennis van de wetenschapsbeoefening binnen de betreffende discipline;
- basale kennis van interdisciplinaire werkwijzen.

Toepassen kennis en inzicht

Bachelor afgestudeerden beschikken over:

- goede taalvaardigheid in het Nederlands of Engels, zowel lezen als schrijven, luisteren, spreken en interpreteren;

- taalvaardigheid in de moderne vreemde taal, zowel lezen als schrijven, luisteren, spreken, vertalen en interpreteren, op niveau B1-C2 van het CEFR, afhankelijk van de betreffende taal en de doelstellingen van de opleidingen;
- beheersing van de gangbare onderzoeksmethoden en -technieken van de betreffende (sub)discipline, de meeste passief, sommige actief (gegevens verzamelen, interpreteren en analyseren);
- beheersing van voor het vakgebied relevante ICT-vaardigheden.

Bachelor afgestudeerden zijn in staat:

- relevante wetenschappelijke teksten te lezen, deze te analyseren en te interpreteren en daarover een standpunt te verdedigen in het Nederlands dan wel de doeltaal, zowel schriftelijk als mondeling;
- (voor klassieke talen) teksten van gemiddelde complexiteit te begrijpen en te vertalen;
- effectief gebruik te maken van taalaslagwerken, bronnen kunnen raadplegen;
- gegevens (literatuur-, taal-, dan wel cultuurwetenschappelijk) op een elementair academisch niveau te verzamelen, te analyseren en te vergelijken,
- kritisch te toetsen en hiervan op heldere wijze schriftelijk en mondeling verslag te doen.

Oordeelsvorming

Bachelorafgestudeerden zijn in staat

- zich op het gebied van het object van de studie een oordeel te vormen mede gebaseerd op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten;
- tot reflectie op eigen verantwoordelijkheid;
- respect te tonen voor de meningen van anderen.

Communicatie

Een bachelorafgestudeerde is in staat:

- gegevens (van literatuur-, taal-, dan wel cultuurwetenschappelijke aard) op een elementair academisch niveau te verzamelen, te analyseren en te vergelijken, kritisch te toetsen en hiervan op heldere wijze schriftelijk en mondeling verslag te doen aan specialisten en aan niet-specialisten.

Leervaardigheden

Bachelorafgestudeerden zijn in staat:

- met succes (zonder aanvullende scholing) deel te nemen aan masteropleidingen die in het verlengde liggen van de eigen bacheloropleiding;
- te beschikken over flexibiliteit om de verworven kennis, inzicht en vaardigheden te integreren in een beroep dat niet strikt aansluit bij de opleiding;
- tot zelfstandige oriëntatie op relevante beroepssectoren.

Afstemming op de arbeidsmarkt

Uit de opleiding blijkt dat de eindkwalificaties afgestemd zijn op de eisen van de arbeidsmarkt. De bacheloropleidingen binnen het domein Regiostudies en Oudheid zijn vanuit beroepsperspectief overwegend generalistische opleidingen, die hun waarde op de arbeidsmarkt ontleen aan de academische vorming en vaardigheden die boven omschreven zijn.

4. Eindtermen en kwalificaties masteropleiding

De masteropleiding bouwt wat kennis, inzicht en vaardigheden betreft voort op de bacheloropleiding. Onderstaande eindtermen zijn van toepassing, afhankelijk van de keuze voor één of meerdere specialismen in de masteropleiding.

Studenten die een master hebben afgerond in één van de opleidingen die in het kader van de visitatie Regiostudies en Oudheid worden beoordeeld, dienen over de volgende kennis, inzicht en vaardigheden te beschikken. Opleidingen kunnen hierin naar de aard van het object van studie en naar de aard van de eigen invalshoek keuzes maken en accenten leggen.

Afgestudeerden beschikken over voldoende van de genoemde vaardigheden om academische beroepen of functies te kunnen vervullen, waarvoor een wetenschappelijke masteropleiding, vereist of dienstig is. Onder academische beroepen worden beroepen verstaan, waarin duurzame kennisontwikkeling, - verwerving of -verwerking, bereidheid om nieuw en/of onontgonnen terrein te betreden en het dragen van verantwoordelijkheid samengaan.

Kennis en inzicht

Een masterafgestudeerde beschikt aantoonbaar over:

- Grondige kennis van en inzicht in een specialisme binnen de betreffende taal (letterkunde, taalkunde, cultuurkunde, taalbeheersing) of op het snijvlak van een of meerdere specialisme;
- gedegen kennis van en inzicht in de vertaalpraktijk voor de klassieke talen;
- (afhankelijk van het specialisme) grondige kennis van en inzicht in de belangrijkste taalkundige theorieën en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en -technieken;
- (afhankelijk van het specialisme) grondige kennis van en inzicht in de belangrijkste literaire theorieën en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en -technieken;
- (afhankelijk van het specialisme) grondige kennis van en inzicht in de belangrijkste theorieën met betrekking tot taalbeheersing en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en -technieken;
- (afhankelijk van het specialisme) grondige kennis van en inzicht in de belangrijkste theorieën van de geschiedenis van een bepaalde regio en de kernbegrippen, de onderzoeksmethoden en -technieken; kennis van de complexiteit en diversiteit van het verleden en het vermogen om deze kennis bij de beoordeling van eigen en ander onderzoek toe te passen;
- (afhankelijk van het specialisme) grondige kennis van en inzicht in de belangrijkste theorieën van de (politieke) cultuur van een bepaalde regio en de kernbegrippen, de onderzoeksmethoden en -technieken.

Toepassen kennis en inzicht

Een masterafgestudeerde beschikt aantoonbaar over:

- technische en theoretische vaardigheden om op een zelfstandige en wetenschappelijke wijze (historische) bronnen en literatuur te verzamelen, te analyseren en te beoordelen met als doel op een creatieve wijze verklarende of inzichtelijke werkhypothesen te formuleren en te toetsen en daarmee een bijdrage te leveren aan relevante wetenschappelijke debatten;
- het vermogen tot omgaan met divers en weerbaar bronnenmateriaal;
- het vermogen gegevens (literatuur-, taal-, dan wel historisch of cultuurwetenschappelijk) op een diepgaand academisch niveau te kunnen analyseren, vergelijken, kritisch te toetsen en hiervan op een heldere wijze schriftelijk en mondeling verslag te doen;

- het vermogen de kennis en inzichten van de verschillende domeinen – letterkunde, taalkunde, geschiedenis, taalbeheersing – te integreren;
- het vermogen zelfstandig een onderzoeksvoorstel te formuleren.

Oordeelsvorming

Een masterafgestudeerde is bereid en in staat:

- zich op het gebied van het object van de studie een oordeel te vormen op grond van onvolledige of beperkte informatie;
- tot rekening houden met sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische aspecten bij de oordeelsvorming over en analyse van complexe vraagstukken op het eigen vakgebied;
- tot reflectie op methodische, historische en ethisch-maatschappelijke aspecten van de betrokken wetenschap;
- tot reflectie op morele vraagstukken, verband houdend met het eigen vakgebied.

Communicatie

De masterafgestudeerde beschikt aantoonbaar over

- mondelinge en schriftelijke vaardigheden om de conclusies van het (eigen) wetenschappelijk onderzoek, alsmede de kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, op een heldere en ondubbelzinnige wijze kenbaar te maken aan zowel vakgenoten als het bredere publiek.

Leervaardigheden

De masterafgestudeerde

- bezit de leervaardigheden die hem of haar in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter, zoals bijvoorbeeld een promotietraject (eventueel na enig aanvullend (specifiek) onderwijs).

5. Inhoud/programma bacheloropleiding en afstemming op de arbeidsmarkt

Tijdens de bacheloropleiding dienen studenten te worden ingewijd in het analyseren van teksten, in het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek en in het schrijven van wetenschappelijke teksten. De verantwoordelijken voor de opleiding bezinnen zich op de toenemende noodzaak van kennis van de Engelse taal in het (geven van) onderwijs en in de wetenschappelijke communicatie. In de bacheloropleiding wordt aandacht geschonken aan de maatschappelijke inbedding van het vakgebied. De bacheloropleiding wordt afgesloten met een bachelorscriptie of een vergelijkbare opdracht.

6. Inhoud/programma masteropleiding

In de masteropleiding specialiseert de student zich in één of meerdere domeinen. Het programma biedt ruimte voor grondige bestudering van methodologie en theorie en voor de samenstellende of ondersteunende disciplines. In multidisciplinaire opleidingen wordt ruim aandacht besteed aan de integratie van de verschillende disciplines. In het programma van de masteropleiding is voldoende ruimte aanwezig voor de ontwikkeling van de specifieke onderzoeksvaardigheden zodat een masterstudent in staat is een masterscriptie te schrijven op het vakgebied. In de masteropleiding wordt aandacht geschonken aan de maatschappelijke inbedding en functie van het vakgebied. De verantwoordelijken voor de opleiding bezinnen zich op de toenemende noodzaak van kennis van de Engelse taal in het (geven van) onderwijs en in de wetenschappelijke communicatie. Uit de wijze van presentatie van de masteropleiding blijkt dat de opleiding zich er rekenschap van geeft welke andere

masteropleidingen er op het eigen en verwante gebieden bestaan en wat de plaats van de aangeboden masteropleiding daarbinnen is.

Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

Na het voltooien van de bacheloropleiding Griekse en Latijnse Taal en Cultuur beschikt de afgestudeerde over de volgende specifieke, maar ook meer algemeen geesteswetenschappelijke eindtermen:

1. De afgestudeerde kan in grote mate van zelfstandigheid vraagstukken uit het vakgebied van de Griekse en Latijnse Taal en Cultuur analyseren. Analyse en onderbouwing getuigen van een onderzoekende houding en van een methodische en kritische verwerking van de kennisbasis van het vakgebied.
2. De afgestudeerde kan onder begeleiding een relevant, specifiek vraagstuk uit het vakgebied van de Griekse en Latijnse Taal en Cultuur onderzoeken met behulp van passende onderzoeksmethoden. De afgestudeerde kan een probleem afbakenen, deelvragen formuleren, deze theoretisch en empirisch onderzoeken met behulp van relevante bronnen, en hij/ zij kan in correct Nederlands verslag doen van de onderzoeksresultaten in een helder gestructureerde, academische stijl.
3. De afgestudeerde kan zijn/haar eigen werkzaamheden organiseren, zowel individueel als in teamverband. Hij/zij kan de werkzaamheden, mede op basis van feedback van anderen, evalueren en kan lacunes in zijn/haar eigen deskundigheid signaleren. Hij/zij maakt weloverwogen keuzes voor de vervolgstudie.
4. De afgestudeerde kan exemplarisch benoemen hoe de ontwikkeling van het vakgebied samenhangt met ontwikkelingen binnen verwante (geesteswetenschappelijke) disciplines.
5. De afgestudeerde bezit wetenschappelijk gefundeerde kennis van en inzicht in de belangrijkste aspecten van de talen Grieks en Latijn. Hij/zij kan ze zelfstandig lezen met een doelmatig gebruik van woordenboeken en commentaren. Hij/zij kan de ontwikkeling van beide talen beschrijven en historische en regionale taalkundige verschillen benoemen.
6. De afgestudeerde bezit wetenschappelijk gefundeerde kennis van de voornaamste Griekse en Latijnse literaire werken uit verschillende periodes, genres en regio's. Hij/zij beheerst de methoden en technieken om deze in hun context te analyseren en is in staat hierbij relevante antieke en moderne literatuurtheoretische concepten te betrekken.
7. De afgestudeerde heeft een breed overzicht van de hoofdlijnen van de antieke cultuur en tradities. Hij/zij kan de kennis en vaardigheden op het terrein van de Klassieke en Provinciaal-Romeinse Archeologie, de Oude Geschiedenis en de Antieke Wijsbegeerte toepassen op onderzoek binnen deze richtingen, maar ook als interpretatiekader voor Griekse en Latijnse teksten.

Masteropleiding Oudheidstudies

Na het voltooien van de masteropleiding Oudheidstudies beschikt de afgestudeerde over de volgende specifieke, maar ook meer algemeen geesteswetenschappelijke eindtermen:

1. De afgestudeerde kan vrijwel zelfstandig vraagstukken uit het vakgebied van de Griekse en Latijnse Taal en Cultuur analyseren en de eigen visie op of standpunten over het vraagstuk onderbouwen. Analyse en onderbouwing getuigen van een onderzoekende houding en van een methodische en kritische verwerking van de kennisbasis van het vakgebied.
2. De afgestudeerde kan zelfstandig een relevant, specifiek vraagstuk uit het vakgebied van de Griekse en Latijnse Taal en Cultuur onderzoeken met behulp van passende onderzoeksmethoden. De afgestudeerde kan een probleem afbakenen, deelvragen formuleren, deze theoretisch en empirisch onderzoeken met behulp van relevante

bronnen, en hij/ zij kan in correct Nederlands verslag doen van de onderzoeksresultaten in een helder gestructureerde, academische stijl.

3. De afgestudeerde kan zijn/haar eigen werkzaamheden organiseren, zowel individueel als in teamverband. Hij / zij kan de werkzaamheden, mede op basis van feedback van anderen, evalueren en verbeteren. De afgestudeerde kan lacunes in de eigen deskundigheid signaleren en hierin met behulp van gerichte zoekacties voorzien. Hij/ zij maakt weloverwogen keuzes voor de loopbaan.
4. De afgestudeerde kan exemplarisch benoemen hoe de ontwikkeling van het vakgebied samenhangt met ontwikkelingen binnen verwante (geesteswetenschappelijke) disciplines. Hij/zij kan participeren in multidisciplinaire discussies met andere (geestes)wetenschappers.

Specifiek voor het programma Griekse en Latijnse Taal- en Letterkunde

(en na een BA GLTC voor het programma Klassieke Cultuur als voorbereiding op Griekse Taal en Cultuur en Latijnse Taal en Cultuur van het Instituut voor Leraar en School)

5. De afgestudeerde bezit wetenschappelijk gefundeerde kennis van en inzicht in de belangrijkste aspecten van de talen Grieks en Latijn. Hij/zij kan ze zelfstandig lezen met een doelmatig gebruik van woordenboeken en commentaren. Hij/zij kan de ontwikkeling van beide talen beschrijven en historische en regionale taalkundige verschillen benoemen en gebruikt de kennis en vaardigheden opgedaan tijdens de bachelorstudie om specifieke thema's nader uit te diepen en zelfstandig te verwerken.
6. De afgestudeerde bezit wetenschappelijk gefundeerde kennis van de voornaamste Griekse en Latijnse literaire werken uit verschillende periodes, genres en regio's. Hij/zij beheerst de methoden en technieken om deze in hun context te analyseren en is in staat hierbij relevante antieke en moderne literatuurtheoretische concepten te betrekken. Hij/zij gebruikt de kennis en vaardigheden opgedaan tijdens de bachelorstudie om specifieke thema's nader uit te diepen en zelfstandig te verwerken.

Specifiek voor het programma Klassieke Cultuur

7. De afgestudeerde heeft een breed overzicht van de hoofdlijnen van de antieke cultuur en tradities. Hij/zij kan de kennis en vaardigheden op het terrein van de Klassieke en/of Provinciaal-Romeinse Archeologie, de Oude Geschiedenis, de Antieke Wijsbegeerte en de Receptie van de Klassieke Oudheid toepassen op onderzoek binnen deze richtingen, maar ook als interpretatiekader voor Griekse en Latijnse teksten. Hij/zij gebruikt de kennis en vaardigheden opgedaan tijdens de bachelorstudie om specifieke thema's nader uit te diepen en zelfstandig te verwerken.

De afgestudeerde masters Oudheidstudies aan de Radboud Universiteit zijn getraind in het kritisch en zelfstandig uitvoeren van onderzoek en daarin hebben zij de in hun bachelorstudie opgedane methodische kennis en technieken gepaard aan een meer theoretische invalshoek.

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

Na afronding van de master Noord-Amerika Studies,

1. beschikt de afgestudeerde over gevorderd wetenschappelijk inzicht in en kennis over de Noord-Amerikaanse geschiedenis, politiek, (populaire) cultuur, media en samenleving van de 20e en 21e eeuw, en is hij/zij in staat de samenhang en de relatie tussen ontwikkelingen binnen deze gebieden te interpreteren en analyseren vanuit een samenspel van meerdere academische disciplines.

2. is hij/zij in staat processen van sociaal-culturele en politieke uitwisseling, wederzijdse beeldvorming en interculturele confrontatie te analyseren, zowel binnen Noord-Amerika als daarbuiten.
3. heeft hij/zij een gevorderd begrip van de theorie en praktijk van “American Studies” als interdisciplinair wetenschapsgebied, en is in staat de historische en eigentijdse ontwikkelingen binnen “American Studies” in de Verenigde Staten en in Europa te beschrijven en verklaren.
4. beschikt hij/zij over de wetenschappelijke en theoretische kennis en de methodologische vaardigheden om zelfstandig onderzoeksvragen te formuleren, een (bij voorkeur interdisciplinair) onderzoeksproject uit te voeren, geschikte bronnen kritisch te wegen en gebruiken, en verslag te doen van de resultaten van zijn/haar onderzoek in wetenschappelijk werk dat is geschreven in goed en correct (Amerikaans) Engels.

Programma Literatures and Cultures of North America in International Perspective

Het programma Literatures and Cultures of North America in International Perspective concentreert zich op de analyse van de productie en receptie van 20ste en 21ste-eeuwse Noord-Amerikaanse literatuur en cultuur, waaronder film, visuele kunst, fotografie, digitale media en muziek. Studenten richten zich enerzijds op de interpretatie van literatuur en cultuur in hun historische en sociaal-culturele context, en anderzijds op cultuurtheoretische analyse. Het programma legt een sterke nadruk op de diversiteit van Amerikaanse cultuuruitingen, niet alleen in termen van stijl en genre, maar ook in termen van etniciteit, ras, gender, religie en regio. In een aantal cursussen staat de multiculturaliteit van Noord-Amerika centraal en ontwikkelen studenten inzicht in het ingewikkelde samenspel tussen cultuuruitingen en verschillende politieke, sociaal-culturele en maatschappelijke vraagstukken en debatten (bijvoorbeeld vrijheid van meningsuiting, geloof, migratie, grensproblematiek, identiteit, gender, rassenstrijd, minderheden, en taalpolitiek). Het merendeel van de cursussen binnen het programma “Literatures and Cultures” besteedt aandacht aan interdisciplinariteit of zijn interdisciplinair van opzet. In de keuzecursus “American Avant-gardes: The Beat Generation,” bijvoorbeeld, analyseren studenten naast poëzie en romans ook muziek (jazz), film, beeldende kunst, tijdschriften en documentaires om de Beat Movement als literair-cultureel fenomeen in de breedte te duiden.

In aanvulling op de algemene eindkwalificaties van de Master Noord-Amerika Studies, heeft de opleiding de volgende twee additionele eindkwalificaties opgesteld:

Na afronding van het programma Literatures and Cultures of North America in International Perspective,

1. beschikt de afgestudeerde over gevorderd wetenschappelijk inzicht in en kennis van de diversiteit aan literaire en culturele vormen van expressie in het Noord-Amerika van de 20e en 21e eeuw, en is hij/zij in staat deze te duiden in hun maatschappelijke, politieke en culturele context, en vanuit een historisch, vergelijkend en internationaal perspectief.
2. is hij/zij in staat om, op gevorderd wetenschappelijk niveau, verschijningsvormen van de eigentijdse (Noord) Amerikaanse literatuur en cultuur, inclusief film, beeldende kunst, digitale media en muziek, te analyseren en interpreteren, en de receptie en transmissie in binnen- en buitenland ervan te onderzoeken en beschrijven.

Programma Transnational America: Politics, Culture and Society

Het programma Transnational America richt zich vooral op de bestudering van de (veranderende) rol van de Verenigde Staten op het wereldtoneel en op de internationale context waarin de Verenigde Staten opereert. Daarbij leren studenten de politieke, militaire, diplomatieke en culturele betrekkingen van de VS met andere landen in samenhang te

analyseren en te beschrijven, de achterliggende beleidslijnen en intenties te doorgronden, de rol van instituties te duiden, en de politieke en culturele effecten van deze betrekkingen te verklaren. Studenten bestuderen hierbij wederzijdse beeldvorming, alsmede politieke en culturele processen van uitwisseling, beïnvloeding, en confrontatie. Door deze aspecten te bezien in een internationale context verwerven de studenten inzicht in vraagstukken omtrent globalisering, Amerikanisering, (nationale) identiteit, politiek en cultureel imperialisme, en anti-Amerikanisme. Naast een goed begrip van de Amerikaanse buitenlandse betrekkingen verwerven de studenten in dit programma ook inzicht in interne ontwikkelingen binnen de Amerikaanse samenleving, cultuur en politiek, waaronder de spanning tussen vrijheid en gelijkheid, de rol van de federale overheid, lokale bewegingen, jurisprudentie, burgerschap en civiele rechten. Het programma besteedt tevens aandacht aan de rol die religie, ras en etniciteit spelen in de internationale betrekkingen van de VS.

In aanvulling op de algemene eindkwalificaties van de Master Noord-Amerika Studies, heeft de opleiding de volgende twee additionele eindkwalificaties opgesteld:

Na afronding van het programma “Transnational America: Politics, Culture and Society,”

1. beschikt de afgestudeerde over gevorderd wetenschappelijk inzicht in en kennis van de veranderende positie van de Verenigde Staten op het wereldtoneel in het licht van ontwikkelingen binnen de Amerikaanse buitenlandse politiek, de culturele diplomatie en de rol van religie, ras and etniciteit in internationale betrekkingen, en is hij/zij in staat de politieke en culturele gevolgen te duiden, met name voor de relatie tussen de VS en Europa.
2. is hij/zij in staat om (hedendaagse vraagstukken in) de Noord-Amerikaanse politiek, cultuur, religie en samenleving te analyseren, en te begrijpen in hun historische, sociale en culturele context en vanuit een vergelijkend en transnationaal perspectief.

Bijlage 4: Overzicht van de programma's

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

2012-2013

B1 (propedeusejaar)

Vakken	Periode	EC	Talig vak	Cultuurvak
Griekse grammatica 1-2	1-4	10	X	
Griekse teksten 1-2	1-4	10	X	
Latijnse grammatica 1-2	1-4	10	X	
Latijnse Teksten 1-2	1-4	10	X	
Klassieke Archeologie 1-2 (inclusief Algemene Communicatieve Vaardigheden)	1-2	10		X
Inleiding Klassieke filologie (inclusief Alfa-informatiekunde)	2-4	5		X
Oude Geschiedenis 1 (inclusief Algemene Communicatieve Vaardigheden)	3-4	5		X

B2

Vakken	Periode	EC	Talig vak	Cultuurvak
Griekse letterkunde 1/2	1-4	5	X	
Latijnse letterkunde 1/2	1-4	5	X	
Griekse en Latijnse Taalkunde	1-2	10	X	
Oude geschiedenis 2	1-2	5		X
Methoden en Technieken van de Klassieken (inclusief Alfa-informatiekunde)	1-2	5		X
Vroegchristelijk Grieks en latijn 1/2	3-4	5	X	
Antieke Wijsbegeerte 1 (= core curriculum 1)	3-4	5		X
Literatuurwetenschap en de Klassieken	3-4	5		X
Minorvakken	3-4	15	Afh. van gekozen minor	Afhankelijk van gekozen minor

B3

Vakken	Periode	EC	Talig vak	Cultuurvak	Verbredend vak
Interdisciplinair werkcollege (inclusief Alfa-informatiekunde)	1-2	5	X	X	
Antieke wijsbegeerte 2	1-2	5	X	X	
Core curriculum 2	1-2	5			X
Minorvakken	1-4	30	Afhankelijk van gekozen minor	Afhankelijk van gekozen minor	
Core curriculum 3	3-4	5			X
bachelorscriptie en werkgroep	3-4	10	Afhankelijk van het onderwerp	Afhankelijk van het onderwerp	

Masteropleiding Oudheidstudies

Griekse en Latijnse taal- en letterkunde

Vakken	EC	periode
Griekse Taal- en Letterkunde	10	1 en 2
Latijnse Taal- en Letterkunde	10	1 en 2
Klassieke Traditie 1 óf	10	1 en 2
Klassieke Traditie 2	10	3 en 4
Keuzeruimte	10	variabel
Scriptie	20	3 en 4

Klassieke cultuur

Vakken	EC	periode
Oude Geschiedenis	10	1 en 2
Klassieke Archeologie	10	1
Klassieke Traditie 1 óf	10	1 en 2
Klassieke Traditie 2	10	3 en 4
Keuzeruimte	10	variabel
Scriptie	20	3 en 4

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

Schematische weergave van de opleiding Noord-Amerika Studies

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Verplicht/ Gezamenlijk	American Studies: Theories and Practices (5 EC)*		Transatlantic Cultural Mobility (10 EC)	Transfer and (10 EC)
	MA-Thesis Colloquium and Workshop MA-Thesis (20 EC)			
Keuze	Keuzecursussen of stage (10 EC)**			
“Literatures and Cultures”	Contemporary North American Fiction (10 EC)			
	North American Indians: Literature, History, Politics (5 EC) <i>of</i> American Borders: Contact, Conflict and Exchange (5 EC) <i>of</i> African American Literature and Culture (5 EC)**			
“Transnational America”	America and the World (10 EC)			
	Religion and American International Affairs (5 EC)			

* Door personele omstandigheden werd deze cursus in het academisch jaar 2012-2013 eenmalig aangeboden in periode 2.

* Binnen het programma “Literatures and Cultures” worden drie *semioptionele* cursussen aangeboden, waarbij de student verplicht is om minstens één van de drie vakken te kiezen.

*** Naast de semioptionele cursussen, hebben studenten een vrije ruimte van 10 studiepunten, die ingevuld kan worden door een keuzevak of door een stage. Binnen het aanbod van de master Noord-Amerika Studies kunnen studenten, behalve de cursussen uit het andere programma, kiezen uit de volgende cursussen:

Vak	Periode	Cu per week	EC
American Avant-Gardes: The Beat Generation	1 en 2	2	10
Amerikaans Staatsrecht	3 en 4	2	10

Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

Instroom-, doorstroom- en uitstroomgegevens

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

Vertrek bachelorstudenten (VWO-instroom) na 1, 2 en 3 jaar

Cohort	Omvang cohort		Na 1 jaar		Na 2 jaar		Na 3 jaar		Selectiviteit 1 ^e jaar		
	absoluut		percentage, cumulatief								Zie toelichting
	RU	Alle	RU	Alle	RU	Alle	RU	Alle	RU	Alle	
05/06	12	60	25	23	42	35	50	37	50	64	
06/07	13	65	8	23	15	29	23	32	33	71	
07/08	13	65	8	17	15	23	15	26	50	65	
08/09	20	62	15	26	25	39	25	37	60	70	
09/10	20	71	15	24	20	31					
10/11	14	53	7	17							

Het uitvalpercentage is het percentage studenten van een cohort dat na respectievelijk 1, 2 of 3 jaar geen bachelorexamen heeft behaald en niet meer is ingeschreven voor dezelfde (of equivalente) opleiding binnen de instelling.

De selectiviteit van het eerste jaar is het aantal studenten dat uitvalt in het eerste jaar als percentage van de totale uitval na 3 jaar. Het cijfer zegt hiermee iets over het selecterende en oriënterende karakter van het eerste jaar: hoe hoger het cijfer, des te hoger de selectie die in het eerste jaar heeft plaatsgevonden.

De uitval wordt alleen berekend over studenten met een vwo-vooropleiding die in één opleiding ingeschreven staan (het zogenaamde KUO-standaardcohort).

Bachelorrendement binnen opleiding van herinschrijvers na 1 jaar (VWO-instroom)

Cohort	Omvang herins.	% van totale cohort	bachelorrendement van herinschrijvers					Hoop / inst .6 jaar
			Na 3 jr	Na 4 jr	Na 5 jr	Na 6 jr	> 6 jr	
	absoluut		percentage, cumulatief					
05/06	9	75	0	22	56	67		
06/07	12	92	17	50	67			
07/08	12	92	8	50				
08/09	17	85	41					
09/10	17	85						
10/11	13	93						

Het bachelorrendement van herinschrijvers na 1 jaar is het cumulatief percentage studenten van een cohort, ingestroomd in een bacheloropleiding - en na het eerste jaar opnieuw ingeschreven voor dezelfde (of equivalente) opleiding binnen de instelling- dat respectievelijk 3, 4, 5, 6 of meer jaar na eerste inschrijving het bachelorexamen binnen dezelfde (of equivalente opleiding) aan deze instelling heeft behaald.

Bachelorrendement binnen opleiding van herinschrijvers na 1 jaar (totale instroom)

Cohort	Omvang herins.	% van totale cohort	Bachelorrendement van herinschrijvers					Hoop / inst .6 jaar
			Na 3 jr	Na 4 jr	Na 5 jr	Na 6 jr	> 6 jr	
	absoluut		percentage, cumulatief					
05/06	11	79	0	18	64	73		n.v.t
06/07	12	92	17	50	67			n.v.t
07/08	19	95	21	58				n.v.t
08/09	18	86	39					n.v.t
09/10	17	81						n.v.t
10/11	15	94						n.v.t

Masteropleiding Oudbeidstudies

Masterrendementen

cohort	grootte	Na 1 jaar behaald		Na 2 jaar behaald		Totaal	
		aantal	%	aantal	%	aantal	%
06/07	10	4	40	9	90	9	90
07/08	8	1	12,5	4	50	5	62,5
08/09	15	1	6,7	5	33,3	12	80
09/10	10	2	20	4	40	6	60
10/11	10	6	60	8	80	8	80
11/12	15	3	20			3	20

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

Masterrendementen

cohort	grootte	Na 1 jaar behaald		Na 2 jaar behaald		Totaal	
		aantal	%	aantal	%	aantal	%
06/07	20	6	30,0	14	70,0	18	90,0
07/08	45	19	42,2	29	64,4	36	80,0
08/09	38	10	26,3	28	73,7	32	84,2
09/10	35	8	22,9	19	54,3	27	77,1
10/11	41	8	19,5	33	80,5	33	80,5
11/12	24	8	33,3			8	33,3

Gerealiseerde docent-studentratio

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

Totaal aantal studenten in 2011-2012	Aan bacheloropleiding toegewezen onderwijsformatie In fte's	Docent/studentratio: 1 fte per aantal studenten (afgerond)
72	3,37	1:21

Masteropleiding Oudheidstudies

Totaal aantal studenten in 2011-2012*	Aan masteropleiding toegewezen onderwijsformatie In fte's	Docent/studentratio: 1 fte per aantal studenten (afgerond)
17	0,61	1:27

* 11 studenten in de master GLTC
6 studenten in de master Oudheidstudies

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

Totaal aantal studenten in 2011-2012*	Aan masteropleiding toegewezen onderwijsformatie In fte's	Docent/studentratio: 1 fte per aantal studenten (afgerond)
58	1,45	1:40

* 13 studenten in de master Noord-Amerika Studies
45 studenten in de master Amerikanistiek

Gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

B1 (propedeusejaar)

Periode	EC	Aantal cu per week 2012-2013
1	15	16
2	15	19
3	15	16
4	15	16

B2

Periode	EC	Aantal cu per week 2011-2012	Aantal cu per week 2012-2013
1	15	12	15
2	15	12	15
3	15	4 + p.m. (Afhankelijk van minor)	15
4	15	4 + p.m. (afhankelijk van minor)	15

B3

Periode	EC	Aantal cu per week 2011-2012	Aantal cu per week 2012-2013
1	15	5 + p.m. (afhankelijk van minor)	15
2	15	5 + p.m. (afhankelijk van minor)	15
3	15	p.m. (afhankelijk van minor)	15
4	15	4+ p.m. (afhankelijk van minor)	15

B1

Het aantal contacturen in het propedeusejaar bedroeg in de afgelopen periode gemiddeld 16,5 per week.

B2 en B3

In het tweede jaar van de bachelor bedroeg het aantal contacturen circa 12 per week; in het derde jaar waren dat er circa 10, afhankelijk van het aantal uren die de student in het kader van een minor volgde. Vergelijking van de schema's 1 en 2 laat zien hoe het aantal contacturen in B2 en B3 met ingang van het collegejaar 2012-2013 is verhoogd tot gemiddeld circa 15 per week.

De een-op-een contacturen van de student met de docent-scriptiebegeleider zijn niet in de schema's opgenomen.

Masteropleiding Oudheidstudies

Gemiddeld aantal contacturen per week per periode:

Programma Griekse en Latijnse taal- en letterkunde

Periode	EC	Aantal cu per week
1	15	6
2	15	6
3	15	p.m. afhankelijk van de scriptie
4	15	p.m. afhankelijk van de scriptie

Programma Klassieke cultuur

Periode	EC	Aantal cu per week
1	15	8
2	15	4 + p.m. Afhankelijk van werkstuk of veldwerk Klassieke Archeologie
3	15	p.m. afhankelijk van de scriptie
4	15	p.m. afhankelijk van de scriptie

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

Het gemiddelde aantal contacturen in de masteropleiding is afhankelijk van het gevolgde programma en van de keuzecursussen, en schommelt tussen minimaal 3 tot maximaal 10 uur per week. De opleiding wil benadrukken dat het, ten opzichte van de bacheloropleiding lagere aantal contacturen aansluit bij de eis dat masterstudenten een hoge mate van zelfwerkzaamheid en zelfstandigheid aan de dag leggen tijdens hun studie. Een groot aantal uren wordt besteed aan het bestuderen van achtergrondliteratuur, het zelfstandig vergaren van additionele onderzoeksmaterialen, het voorbereiden van presentaties en het verrichten van schriftelijke opdrachten, waaronder ook de masterscriptie. Ook kiest een aantal studenten voor het verrichten van een stage ter invulling van de keuzeruimte van 10 ec die in beide programma's is ingebouwd. Bij het lopen van de stage alsook bij het voorbereiden en schrijven van de masterscriptie zijn er wel degelijk contactmomenten tussen staf en student in de vorm van voortgangsgesprekken en het geven en bespreken van feedback op geschreven werk. Deze uren worden niet gereflecteerd in het nu volgende schema.

Gemiddeld aantal contacturen per week per periode

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Verplicht/ Gezamenlijk	American Studies: Theories and Practices (3 cu p/w)*		Transatlantic Transfer and Cultural Mobility (3 cu p/w)	
	MA-Thesis Colloquium and Workshop MA-Thesis (gem. 6 cu periode)			
Keuze	Keuzecursussen (0 tot 6 cu p/w, afhankelijk van periode) of stage***			
Programma "Literatures and Cultures"	Contemporary North American Fiction (3 cu p/w)			
	North American Indians: Literature, History, Politics of American Borders: Contact, Conflict and Exchange of African American Literature and Culture** (0 tot 5 cu p/w, afhankelijk van periode)			
Programma "Transnational America"	America and the World (2 cu p/w)			
	Religion and American International Affairs (3 cu p/w)			

Bijlage 6: Bezoekprogramma

Dinsdag 23 april 2013		
Ontvangst door de decaan in de hal van het Erasmusgebouw	08.30	
Bestuderen documenten (commissie)	08.30	09.30
Inhoudelijk Management (alle drie de opleidingen)	09.30	10.30
<p>NAS: <i>Dr. Mathilde Roza, opleidingscoördinator NAS</i> <i>Noord-Amerikaanse Literatuur en Cultuur</i> <i>Prof. dr. Frank Mebring</i> <i>Noord-Amerikaanse (populaire) Cultuur, Transatlantische culturele verhoudingen</i></p> <p>GLTC/Oudheidstudies: <i>Prof. dr. Marc van der Poel, afdelingsvoorzitter GLTC</i> <i>Latijnse taal- en letterkunde</i> <i>Dr. Stephan Mols, opleidingscoördinator</i> <i>Klassieke en Provinciaal-Romeinse Archeologie</i></p>		
Pauze	10.30	10.45
<p>B GLTC - studenten</p> <p><i>Thomas Bonekamp (B1)</i> <i>Celine Teenunen (B2)</i> <i>Xander Vertegaal (B3)</i> <i>Cathelijne van Wettum (B3)</i></p>	10.45	11.30
<p>B GLTC - docenten</p> <p><i>Dr. Bé Breij, Latijnse Taal- en Letterkunde</i> <i>Dr. Floris Overduin, Griekse Taal- en Letterkunde</i> <i>Dr. Nathalie de Haan, Oude Geschiedenis</i></p>	11.30	12.15
<p>B GLTC – opleidingscommissie</p> <p>docenten: <i>Prof. dr. Eric Moormann, voorzitter</i> <i>Dr. Vincent Hunink</i></p> <p>studenten: <i>Floor Zwertbroek</i> <i>Ilse Verstegen</i></p>	12.15	12.45
Lunch / bestuderen documenten (eventueel open spreekuur)	12.45	13.30
<p>M Oudheidstudies – studenten</p> <p><i>Rob Vingerhoets, BA, Griekse en Latijnse Taal- en Letterkunde</i> <i>Aukje Remmerswaal, BA, Klassieke Cultuur</i> <i>Josta Loos, BA, Griekse en Latijnse Taal- en Letterkunde</i> <i>Lize Noorda, BA, Klassieke Cultuur</i></p>	13.30	14.15

M Oudheidsstudies - docenten <i>Prof. dr. André Lardinois, Griekse Taal- en Letterkunde</i> <i>Prof. dr. Marc van der Poel, Latijnse taal- en Letterkunde</i> <i>Dr. Daniëlle Slootjes, Oude Geschiedenis</i>	14.15	15.00
M Oudheidstudies – opleidingscommissie docenten: <i>Prof. dr. Eric Moormann, voorzitter</i> <i>Dr. Maarten De Pourcq</i> student: <i>Nathalie Minten, BA</i>	15.00	15.30
Pauze	15.30	15.45
Examencommissie GLTC en Oudheidstudies + studieadviseur <i>Dr. Bé. Breij, voorzitter</i> <i>Dr. Stephan Mols</i> <i>Dr. Floris Overduin</i> <i>Dr. Vincent Hunink, studieadviseur</i>	15.45	16.30
Bespreken bevindingen (commissie zelf, besloten)	16.30	17.30
M Oudheidstudies – Alumni <i>Suzanne van de Liefvoort, MA</i> <i>Sofie Lemeer, MA</i> <i>John Tholen, MA</i> <i>Wouter van Gorp, MA</i>	17.30	18.00
Extra scriptiegesprek <i>Dr. Stephan Mols</i> <i>Dr. Bé Breij</i> <i>Dr. Vincent Hunink</i> <i>Prof. dr. Marc van der Poel</i>	17.30	18.00

Woensdag 24 april 2013		
Vorbereidende vergadering /bestuderen documenten masteropleiding	08.30	09.30
M Noord-Amerika Studies – studenten <i>Niels Hoeben, BA, TAPCS</i> <i>Kirstin de Wit, BA, LACNA</i> <i>Iris Jansen, BA, LACNA</i> <i>Desmond Kuiper, TAPCS (verbinderd, zit vast in het openbaar vervoer)</i> <i>Ted van Hooff, BA, TACPS</i> LACNA = Literatures and Cultures of North America TAPCS = Transnational America: Politics, Culture and Society	09.30	10.15
M Noord-Amerika Studies – docenten <i>Prof. dr. Frank Mebring</i> <i>Noord-Amerikaanse (populaire) Cultuur, Transatlantische culturele verhoudingen</i> <i>Dr. Mathilde Roza</i> <i>Noord-Amerikaanse Literatuur en Cultuur</i> <i>Dr. Jaap van der Bent</i> <i>Noord-Amerikaanse Literatuur</i> <i>Dr. Markba Valenta</i> <i>Noord-Amerikaanse Politiek, Geschiedenis en Religie</i> <i>Dr. Jorrit van den Berk</i> <i>Noord-Amerikaanse Politieke en Diplomatieke Geschiedenis</i>	10.15	11.00
Pauze	11.00	11.15
M Noord-Amerika Studies – opleidingscommissie Docenten: <i>Prof. dr. Hans Bak</i> <i>Dr. Markba Valenta</i> Studentleden: <i>Pim van der Aa</i> <i>Boy Joosten</i> <i>Romee Cnossen</i> <i>Hans Vennevertloo</i>	11.15	11.45
M Noord-Amerika Studies – examencommissie + studieadviseur <i>Dr. Pieter de Haan, voorzitter</i> <i>Prof. dr. Hans Bak</i> <i>Drs. Joep Hermans, studieadviseur</i>	11.45	12.30
M Noord-Amerika Studies – alumni <i>Jet Hoek, MA, culturele variant Amerikanistiek</i> <i>Tim Vijgen, MA, culturele variant Amerikanistiek</i> <i>Bertine van Kessel, MA, LACNA, Noord-Amerika Studies</i> <i>Lennaert van Heumen, MA, politieke variant Amerikanistiek</i>	12.30	13.00

Extra scriptiegesprekken <i>Dr. Leon ter Beek</i> <i>Dr. Jaap van der Bent</i>	12.30	13.00
Lunch	13.00	14.00
Management (eindgesprek inhoudelijk verantwoordelijken + decaan en vicedecaan onderwijs) <i>Dr. Mathilde Roza, opleidingscoördinator NAS</i> <i>Noord-Amerikaanse Literatuur en Cultuur</i> <i>Prof. dr. Frank Mebring,</i> <i>Noord-Amerikaanse (populaire) Cultuur, Transatlantische culturele</i> <i>verhoudingen</i> <i>Prof. dr. Marc van der Poel, afdelingsvoorzitter GLTC</i> <i>Latijnse taal- en letterkunde</i> <i>Prof.dr. Eric Moormann, voorzitter opleidingscommissie GLTC</i> <i>Klassieke Archeologie</i> <i>Dr. Stephan Mols, opleidingscoördinator</i> <i>Klassieke en Provinciaal-Romeinse Archeologie</i> <i>Prof. dr. Margot van Mulken, Vicedecaan Onderwijs Letterenfaculteit*</i> <i>Prof. dr. Theo Engelen, Decaan Letterenfaculteit</i>	14.00	15.00
Vaststellen bevindingen	15.00	17.00
Presentatie bevindingen (incl. borrel), E. 2.50	17.00	18.00

*oorspronkelijk gepland: Prof.dr. Odin Dekkers, Onderwijsdirecteur Letterenfaculteit, maar hij was wegens ziekte verhinderd.

Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten

Voor het bezoek heeft de commissie de afstudeerscripties bestudeerd van de studenten met de volgende studentnummers:

Bacheloropleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

3031136	0700436	0800546	0600431	0416177
0621021	0700444	0700479	0700487	0825115
3023044	0800503	0800554	0500607	3022765
0724246	400505	0800570	3011283	0724963
0800651	600628	0800589	504696	0722847

Masteropleiding Oudheidstudies

0700509	0416177	0400599	0711144	0400556
0616583	0614335	0400580	0535540	0414980

Masteropleiding Noord-Amerika Studies

3050394	0418250	0736562	0706418	0743771
4092937	4092090	0437255	0411922	3050319
0853720	3044262	0643300	4000552	0861154
0047708	0605751	0621854	0706507	0637475
4090977	0620041	0508667	0809624	0601004

Tijdens het bezoek heeft de commissie onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels als *hard copies* en deels via de elektronische leeromgeving):

Cursusdossiers (2012-2013):

- maior B1
- maior B2
- maior B3
- minor Grieks en Latijn
- minor archeologie
- minor oudheidkunde
- core curriculum II
- MA Oudheidstudies

Compleet cursusmateriaal:

- Klassieke archeologie (MA) 2011-2012
- Latijnse letterkunde (MA) 2010-2011
- Latijnse grammatica I-II (BA) 2011-2012
- Griekse letterkunde I-II (BA) 2009-2011
- Onderzoekscollege oude geschiedenis (MA) 2012-2013

Overige documenten:

- documenten examencommissie GLTC
- documenten examencommissie Oudheidstudies
- plan van aanpak 'toetsing en beoordeling', Faculteit der Letteren
- criteria voor beoordeling van scripties, werkstukken en presentaties GLTC
- criteria voor beoordeling van scripties, werkstukken en presentaties Oudheidstudies
- documenten opleidingscommissie GLTC
- notulen docentenberaad GLTC/Oudheidstudies
- documenten externe werving GLTC
- factsheet 'arbeidsmarkt en loopbaan' GLTC 2013

Boeken:

- een ruime keuze aan readers en boeken (ca. 25) die worden gebruikt tijdens of bij colleges in de opleidingen GLTC (BA) en Oudheidstudies (MA)

Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Alfons WOUTERS*

ADRES: *Beekstraat 91 3111 ROTSELAAR (België)*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *R. Fiedler*

DATUM: *1 november 2012*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE *Karla POLLMANN*

NAAM:

13 Hutchison Court

ADRES:

GB - St Andrews KY16 8HA, SCOTLAND

IS ALS DESKUNDIGE ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:

Amsterdam

DATUM:

05 november 2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: GERT BUELENS

ADRES: VENNELAAN 17
B-9830 ST.-MARTENS-LATEM

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: ST.-MARTENS-LATEM DATUM: 04/11/2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Thalia Elisabeth Lysen*

ADRES: *Tweede Jan v.d. Heijdenstraat 60 HSLA
1074 X W Amsterdam*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Amsterdam*

DATUM: *04-11-2012*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Linda van der Gröspaarde*

ADRES: *Opwierderweg 150, 3902 RH Appingedam*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Amsterdam*

DATUM: *5 november 2012*

HANDTEKENING:

Commissieleden

	VU	UVA	RUN	LEI	RUG	UU
Prof. dr. A. Wouters	x	x	x	x	x	x
Prof. dr. K. Pollmann	x	x	x	x	x	x
Prof. dr. G. Buelens	x		x	x	x	x
Prof. dr. D. Kruijt			x	x	x	
Prof. dr. E. Hollender		x		x	x	
Prof. dr. J. Gvozdanovic	x			x		x
Prof. dr. J. Nawas		x				
Prof. dr. G. De Boel		x				
Prof. dr. N. Worden				x		
Prof. dr. W. Behr				x		
D. Meijer	x	x		x		x
T. Lysen, BA			x		x	
M. Frederik					x	
L. van der Grijspaarde		x	x	x		x
W. van Gastel	x			x	x	
M. Jansen		x		x		

Deelnemende opleidingen

Universiteit Utrecht	M Noord-Amerika Studies (60 EC) (60845)
Radboud Universiteit Nijmegen	B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur (56003)
	M Noord-Amerika Studies (60 EC) (60845)
	M Oudheidstudies (60 EC) (60821)
Rijksuniversiteit Groningen	B American Studies (50623)
	B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur (56003)
	B Talen en Culturen van het Midden-Oosten (56817)
	M Noord-Amerika studies (60 EC) (60845)
	M Oudheidstudies (90 > 60 EC) (??)
	M Midden-Oosten Studies (90 > 60 EC) (??)
Universiteit van Amsterdam	B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur (56003)
	B Latijnse Taal en Cultuur (56816)
	B Nieuwgriekse Taal en Cultuur (56814)
	B Hebreeuwse Taal en Cultuur (50901)
	B Arabische Taal en Cultuur (56040)
	M Oudheidstudies (60 EC) (60821)
Vrije Universiteit Amsterdam	M Midden-Oosten Studies (60 EC) (60842)
	B Griekse en Latijnse taal en cultuur (56003)
	B Oudheidkunde (56704)
Universiteit Leiden	M Oudheidstudies (60821)
	B Griekse en Latijnse taal en cultuur (56003)
	B Hebreeuwse en Joodse Studies (50201)
	B Oude culturen van de Mediterrane wereld (56123)
	B Russische Studies (50855)
	B Afrikaanse Talen en culturen (56821)
	B Chinastudies (56818)
	B Japanstudies (56819)
	B Koreastudies (56820)
	B Latijns-Amerikastudies (56052)
	B Zuid- en ZuidoostAziëstudies (56099)
	M Azië Studies (60 EC) (60839) / M Azië Studies (120 EC) (60840)
	M Africa Studies (60837)
	M Midden Oosten Studies (60843)
	M Latijns Amerika Studies (60174)
	M Russische en Euraziatische Studies (60848)
	M Oudheidstudies (60821)
M Noord-Amerika studies (60845)	